

~~წ.ბ. 814~~
4

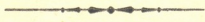
საქართველოს
ბიბლიოთეკა

567

საქართველოს
თავადაღიანი საზოგადოების
მ ლ ა მ ბ ე

(ინფორმაციული მასალები)

19 თბილისი 56
ი ვ ლ ი ს ი

შინადაწვდომისათვის

ს. თ. ს.

საქართველოს თანამედროვე საბავშვო
მთაბავშვო

~~1-2-2-1-1~~
4

19 თბილისი 56
თბილისი

ს ა რ რ ე ჯ ი

1. მსახიობი და მისი შემოქმედება	1
2. აკაკი ხორავას საიუბილეო საღამო მის მშობლიურ ქ. ყუბაქიაში	10
3. შალვა ღამბაშიძის ძეგლის გახსნა	13
4. თინათინ / თიკო / ლეონიაშვილის შემოქმედებით საღამო	14
5. ვაღ. დიმიტის შემოქმედებით საღამო	15
6. "რღვევა" რუსთაველის სახელობის თეატრში	19
7. მსახიობის შემოქმედებით საღამო	22
8. ანისკოპანეს ბსოვნის საღამო	24
9. რეჟინტუარი	27
10. სტალინის კ. ხეთაგუროვის სახელობის თეატრის სპექტაკლები	36
11. პოლო ირეთელი	48
12. კულტურის სახლების მომსახურეობა	56
13. საქართველოს თეატრალურ სამოგარეოებაში	59
14. მიხეილ ვაშაძის შემოქმედებით საღამო	65

სოციალისტურმა ეპოქამ მსახიობსაც ახალი მოთხოვნები წაუყენა, იმეფა ახალი სტილის და ახალი ფორმაციის საბჭოთა თეატრის არსებობა.

მსახიობის ხელმეფა, მისი სყენიური შიშველი, სხვა ხე-ხეობათა შიშველიასთან შედარებით — მეტად რთული და ძნელი. ისევ მეთვრამეტე საუკუნეში დანავრ თეატრის ყნობილი თორნიტოკოსი რეჟონ დესენ-ადმინი ამტკიცებდა მსახიობის შიშველიების დიდ სიძნელეს და სირთულეს და ამბობდა, რომ აჩყ ვით ხელმეფანისათვის აჩ აჩის შა-ჭირი იმდენი მრავალფეროვანი დინსებებო დანყებური ფსიქოლოგიური და გათავებური დიმიკური თვისებებოთ. და მართლაც თავი რომ დავანებოთ ყოველგვარ თორნიებს და თორნიტოკოსებს, ჩვენ მანყ თავისთავად დავსვით საკითხი:

ჩა აჩის საჭირი იმისათვის, რომ კაცო მსახიობად გახდეს? თქვენ მეტყვით: ნიჭი, ლაღანტი, ყოღნა, კულტურა.

ნიჭი და კულტურა ყოველ ადამიანს უნდა ჰქონდეს. უნიჭო და უკულტურო ადამიანმა ჩა უნდა გააკეთოს და ჩა საჩგებლობა უნდა მოუ-ცანოს ყბორიებას, საშოგადობას?| ინუნიერი იქნება, ექიმი, აგრონომი თუ მხატვარი, ყვღღას თავისი ნიჭი, თავისი კულტურა და ყოღნა უნდა ჰქონდეს. მაგჩამ მსახიობისათვის აჩ კმარა, მარტო ასეთი ნიჭი, ყოღნა, სპეციღლობა. მსახიობისათვის საჭირია კიდევ ბუნებრივი თვი-სებებო: ღამანი გარეგნობა, ყსოველმყოფელი მგმნებარე ლეშვირამენტი, დიმიკური სისავსე: ხმა, მჭერიმეტყველება, გრძნობა, მგმნება, რომ-

ღიბაყ ყოველი ადამიანი უნდა იყოს დაჯილდოებული, მაგრამ მსახიობს კი განსაკუთრებით განვიტარებუნი. თუ ყოველივე ეს თან არ ახლავს ადამიანს ვინც ხუთი უნივერსიტეტი დაამთავრე, მაინც მსახიობად ვერ გამოხვალ.

მაგრამ სავმე მარცხ ამით არ თავდება. მსახიობის ყოველივე ბუნებრივ სიმდიდრესთან, სხვა სწავლა-განათლებასთან ერთად, სჭირდება თავისი თავის სრული გარდაქმნა, მე ვიცყყოი, სხვისი პიროვნების გაპიროვნება, სხვათ ქყვია. სწორედ აი ეს "სხვათ ქყვია" სხვისი "მეს"ს განხორციელება ყველაზე ძნელი ხელოვნებაა. დახალცი სხვისი სიყვარული, სიძულვილი, იჭვი ისე, როგორც საკუთარი გრძნობა, საკუთარი გულიდან ამონახეთქი" გვეუბნება ივლილიედი ყნობილი მსახიობი ლუიჯი რიკკობინი. მხოლოდ მისი შვილი ფრანჩესკო სუკკობინი კიდევ ახალ მოთხოვნილებას უყვნებს მსახიობს და თავის მამის თეორიას კიდევ ახალ თეორიას უმაღრებს: "მარცხ გრძნობა არ კმაია მსახიობისათვის. საჭიროა კიდევ გონების ანალიზი და კონცეროლი თავის შემოქმედებაზეო"... ფრანჩესკო რიკკობინი ანვითარებს დიდრო კოკლეინს ყნობილ თეორიას.

მაშასადამე მსახიობს ორმაგი მოვალეობა ეკისრება. ერთი თვით თუთგრძნობიდან გამოშდინარეობდეს მისი შემოქმედება და მეორე თავის შემოქმედების მსაჯულიყ უნდა იყოს, წინააღმდეგ შემთხვევაში შიიძლება მან ვადამილაშოს, ვადასყფეს სასყყნო ხელოვნების სამღერებს, მხალერული მომიგრება კი, როგორც მოყვბსყნებათ, ხელოვანისათვის მთავარიო. "როლის პარტიფერიამი მსახიობს შედმეტი არ ვნდა პქონდეს" გვეუბნება სყენის დიდი ოსყავტი ვ. სყანისლავსკი. იასაკვირნიყლია, მომიგრება ყველა ხელოვანს უნდა პქონდეს. მაგრამ მსახიობს

კი განსაკუთრებით, რადგან იგი თავისი შემოქმედებით პირდაპირ სდგას
 მათემატიკის წინაშე. სხვა ბევრჯერან შეუძლიან დაშლის თავისი ნაკლი, მის
 სინათლეში ან გამოცდის, ან როდესაც მოხუცდება მაშინ გამოცდის
 თავისი ბევრჯერან, მსახიობს კი ან შეუძლიან უკან დაბრუნდნ და სყენამე
 გამოსვლისთანავე მსახიობის მთელი ავლადობაზე ხელისგულივით სიანს.
 მსახიობისათვის მარტო წინასწარი მომზადება ან კმარა. სა-
 ჭირობა კიდევ დიდი ვამბობდა, რომ გამოსვლით ვამდევს როდის და
 იკისრო მისი განსახიფრება. შექსპირმა მართალია დასწერა თავისი ნა-
 წარმოები, მაგრამ ეს ხომ მხოლოდ დიდგნაა, მწერლებს შედევრთა
 და ანა თვალში ნახული და ვაგონილი ყოყბალი საბე? შევისწავლეთ ვა-
 ჟა, რასწვლეთ მის ღრმა შინაარსს, შეიგნეთ მისი ამრები, მაგრამ ვანა
 ყოველივე ეს კიდევ სავადა, რომ ეს საბე სყენამე ვაყოყბლო? ადვილი
 სათქმელია: სყენამე ვამოსვლა, თამაში, შეხრულია, როდის ვამეპირება
 და დაჰარაკი. მაგრამ სინამდვილეში ამამდე ძნელი კი არაფერი. აქვე
 მკითხველი უნდა ვავაფრთხილო, რომ ჩვენ დაჰარაკი ვვაქვს ნამდვილი
 მსახიობ-ბევრჯერან და ანა პროფანში, უკიყში, რომელიც სყენამე ვა-
 მობის და მას მხოლოდ პირიკ ან კოსტუმში ამვავასებს თავის ნაკისრ
 როლთან და სხვა არაფერი. ჩვენ ვდაჰარაკობთ ისეთ მსახიობში, რომელიც
 ვენიკალური დრამატურგის, კონვენციური უნდა იყოს. ჩვენ ვდაჰარაკობთ
 ისეთ მსახიობებში, რომელიც მომავალში უნდა იშვას. ახალ მსახიობში,
 უნივერსალური მსახიობში, რომელსაც მოთხოვს ახალი საბჭოთა თვალნი
 და სწორედ ეს თვალნი მოთხოვს ბევრი ისეთ ახალ რამეს, რაც ძველი
 თვალნი ან ვახსენებთა.

რას მოთხოვს საბჭოთა თვალნი ახალ მსახიობისაგან?

უნივერსალისა ახალ მსოფლიოვერლობას. მარქსიზმ-ლენინიზმის

მსოფლმბ ეფუერობის ათვისებებს. არ შიეძლება ვაბდე დიდი ხელრვანი
 თუ თავის თანამედროვე ეპოქის მახისყრმას არა გრძნობ. ამასთან
 დაკავშირებთ აბალი მსახობის წინაშე ისმება რთული პრობლემატი
 და პირველ რიგში კი აბალი ადამიანის ვაპირრყენების შესახებ. რევოლუ-
 ყიის პირველ პერიოდში, ეგრეთწოდებულ ავიტრივისებში . . . დრამატურგე-
 ბის შიფრ აბალი ადამიანის მავვირად ვამოყვანილი იყრ სტიმები, მოა-
 რული რონჩებები და მსახობიყ ამ რონჩის შვამშავდა ვარეგნული სყენი-
 რი აქსესუარიოთ. სყენაშე თითქო დადომდა ადამიანი, მოძრარბდა, მაგ-
 რამ მასში არ იყრ ყოყბალი ადამიანის სული და საბოლოო ანგარიში მა-
 ყურიებელი ბედავდა მბოლოდ მანეკენს. მაგრამ მადე ბეება ვარდაცება სა-
 ბჭოთა დრამატურგების შეშოქმეებებში. წინანდედ მანეკენების მავვირად
 უკვე ეხედავთ ყოყბალ ადამიანებს, აბალ ადამიანებს, რომღეთაყ აქვთ
 სიყვარულიყ, სიძლევიქლიყ, იჭვიყ, აბალი შისწრადება და აღყყინება
 აბალ ყბოვრებისადმი. საბჭოთა დრამატურგის პალიცრა ვაფართოვდა და სა-
 ბჭოთა თვაცრის არცისცის შეშოქმეებებშიყ ბეება ვარდაცება. მას უკვე
 აღარ აკმაყოფილებს წინანდედი სტიმები. იგი თბოლობს დიდ ეშოყი-
 ნალური მხაცვრულ სახეებს და თანამედროვე საბჭოთა დრამატურგირ
 შეშოქმეებების ვარდა იგი ეწადება კლასიკური შეშვივიდრეობის ასათვისე-
 ბლად.

აბალ მსახობის წინაშე. რმავი სიძნელიეები აღომართა. მან უნდა
 შკვეთრად, მხაცვრულ ხაზებში ასახოს სოყიადისყური ეპოქის აბალი ად-
 მიანი და აშავე დროს თვადი შიავყრის წარსულ ეპოქების კლასთან ბრძო-
 ლებს, დაუაბლოყოს და ვასავები ვაბადოს საბჭოთა მაყურიებლისათვის.

აშკარად უნდა ითქვას, რომ ამ დარგში, კლასიკური დრამატურგიის
 შემკვიდრეობის დაძლევის საქმეში — საბჭოთა თეატრის მსახიობი
 ჯერჯერობით მოიხსნებოდა და დღეს სამართლიანი საყვირული გაიხმის:
 საბჭოთა თეატრის ჯერ ან ჰყავს ისეთი ანტიესტეტიკი, რომელთაც შეეძლოთ
 ძველ ოსტატთა გახსნილობა და ახალი კლასიციზმის შექმნა. მაგრამ
 საბჭოთა თეატრის კლასიციზმი მართლ ახალი მსოფლმხედველობის ათვისე-
 ბით კი ან შეიქმნებოდა, ანამედ ახალი ცრენიკოთაც, ამ ცრენიკოს ახალი.
 საშუალებებით, ამ ცრენიკოს დაუფლებით. საბჭოთა თეატრის ანტიესტი-
 თავისი ცრენიკოთ გახილებით მალდა უნდა დაეგვს ძველი თეატრის ან-
 ტისესტეტიკი. წინადა კარგი მსახიობისათვის საკმაო იყო ბუნებრივი ნი-
 ჭი და სყენიური ღირსებები. ეს ღირსებები კი ჩვენი თეატრის მსახიო-
 ბისათვის აღარ არის საკმაო. ნუ გავივიწყებთ იმას, რომ ახალი მსა-
 ხიობი სინთეტიკური თეატრის მსახიობი უნდა იყოს. მაშასადამე ახალი
 თეატრი ახალ მსახიობს უყენებს მთელ რიგ ახალ პირობებს. ახალმა
 მსახიობებმა უნდა იყოდეს სიმღერა, ყვავა, იგი სავსებით უნდა ფლო-
 ბდეს ხელოვნების ყოველ სახეს, წყდმიწვენით უნდა სპეციალისტი იყოს
 ხელოვნების ყველა დარგში. მსახიობს, რომელსაც ან აქვს განვითარე-
 ბული მუსიკალური სმენა, ვერ ვჩვენებთ პლასტიკური ხელოვნების ფორმე-
 ბში — ერთ წუთსაც გასაჩივრებელი ან არის ახალ თეატრში. ძველი თეატრი
 თუ ითმენდა პირობაწყობას — ახალი თეატრი ამას ვეღარ მოითმენს და
 ჩკონის ყოყბით გამომყრის ყველა უვითებს.

ჩვენ ვაყენებთ ახალ მსახიობის, ვირჯუმ-მსახიობის პირო-
 ბეობას. ამის გარეშე, სხვა განვითარების გზა ახალ მსახიობს ანა
 აქვს. უპირველესად მსახიობი თავის საქმის თავის სპეციალობის დიდი
 ოსტატტი უნდა იყოს, რომ დიდი ოსტატტობით დაწერილი დრამატურგის შე-

მოქმედება განახანდინოს. შექსპირის შექსპირისებური სტილი მსახიობი და ღმერთი ახალი თვალისა. თანამედროვე მსახიობნი ვერ თამაშობენ შექსპირის სწორედ იმიტომ, რომ მათი ოსტატობა, მათი თამაშის სტილი და ცენტრი ვერ უშვლავდება შექსპირის ვინტურობას.

ამიტომ ვასაგებია, როდესაც ჩვენ თვალჩინებ სდგამენ შექსპირის მარცხებთან სასტიკად. ისეთი თვალჩინი — კი, როგორც მოსკოვის სამხალხრო თვალჩინი ვერ ვინვა შექსპირის. ეს იმიტომ, რომ ამ თვალჩინის შესაძლებლობანი ვერ სწვდება შექსპირის დიდ დიამეტრს და განა მალხ სამხალხრო თვალჩინი სდგას დაბლა შექსპირის შემოქმედების ინვენივლებთან? დამისახლები მსოფლიოში ისეთი თვალჩინი, რომელსაც ავლეს ეს დიდებული მონბანი? აქედან გამომდინარე ჩვენ ვაყენებთ ომუნჯს შექსპირიბაციის შესახებ. ამ შემთხვევაში მსახიობის ხელმედიის და ოსტატობის მაღალ საფეხურებზე აწვეის მიბნით. რაც შეიძლება მეტი შექსპირის პიესების დადგოთ და თვალჩინური პრინციპების გამოყენებით უნდა ავამაღლოთ თანამედროვე მსახიობის ცენტრი.

ამ რამდენიმე ხნის წინად ლენინგრადის მუშა-ახალგაზრდობის თვალჩინის ჩვენსორმა სკოლოტსკიშ წამაყენა სრულიად მიუღებელი და დასავლობი წინადადება "კომკავშირელმა ახალგაზრდმა მსახიობმა უნდა მხოლოდ კომკავშირელი თამაშობს" დ.ი., თუ ვინცობა ამ მსახიობის პიესაში ვინმე კამიყალიბების ციპი შეხვდებოდა უნდა უარი ეთქვა. მაგრამ თვალჩინის ეს ნილილისებები ერთ დროს კლასიკური მემკვიდრეობის დაუფლებამედეს უარს ამბობდნენ და ვაძახებდნენ: "რა საქმე აქვს პილიტარიალის შექსპირთან, მოდიერთან?" მაგრამ დღეს ეს ნილილიბი განადგურებულა და ეს "მემარცხენეობა" თვალჩინში უკვე განვილი ნიპაბთ უნდა ჩავთვალთ.

პირიქით, დღეს საბჭოთა თეატრი დაჯინებით მოითხოვს კლასიკურ მემკვიდრეობის გამოყენების და ამასთანავე სასყენო ხელფანების, მის მინაველ დანგთა სრულ სპეყნადრიშაყნას და მსახიობის შგმოქმდელების მინაველფროვნებას. წინანდელი ეგრიფთწოდებუელი, მსახიობის ~~...~~ ამპლუა-ისცოჩიას ჩაბარდა. აქცოჩიანი არის ისეთი შგმოქმდელი, რომელიყ პქმნის მინაველ საბეობას. დღეს თუ კომკავშირიღეს თამაშობს, სხვა კავილადისცოჩ უნდა ითამაშოს. დღეს, რომ თანამეფროვე რეპერიფურიში გამოფიღეს, ხვად კლასიკურიში უნდა ვნახოთ ჭა ყვეღვან თანაბარი, თანხმოვანი სიძლიერიოთ უნდა იყოს ვამართელი მისი შგმოქმდეება.

მაგჩამ უარყოფს ჩა საბჭოთა თეატრი ძველი თეატრის ამპლუას, სრულიდაყ არ ნიშნავს იმას, რომ მსახიობი თავის შგმოქმდეებაში გაუპირიწონოთ, წაგართვათ მას არცისცული ინფივიფულაობა " მსახიობმა ყვეღა ჩოლი უნდა ითამაშოს" ამ ლმუნგში სრულიად არ იგულისბმება, რომ ცრავიული მსახიობი უთუოღ კომიკიყ იყოს. ცრავიფილაში და კომიფილაში თანაბარი სიძლიერიოთ თამაშობდეს. მსახიობს შგუძლია უარი თქვას ამა თუ იმ ჩოლბე, თუ ამ ჩოლში ხედავს თავის ინფივიფულაური არცისცული თვისებებისათვის მიუღებელ შცრიხებს. არიან მსახიობნი ფრთ და იმავე სიძლიერიოთ თამაშობენ ვამიღესაყ და ოფიღესაყ, მაგჩამ ისეთიყ შვიძლება იყვენენ, რომელითაყ ფრთ-ფრთ ამ ჩოლის შგსრულიებაზე უარი განაყხადოწ და ეს მხეფვიღობაში უნდა მიიღოს თეატრმაყ, რეჟისოჩმაყ.

მსახიობის შრდა საბჭოთა თეატრში უმრუნველიყოფილია. განსაკუთრებით კი ყურიადლებით უნდა მოვეყენათ ახადგამჩრდა ძალები

დანიწაურებან და სწორედ ეს ამშღუის საკითხი ამ ძაღების მიმართ
 საძარტღიწანად და სწორე მიღგმობთ უნდა იყოს გადანყვარღიღი.
 მსახიობბს თავშიე უღრ მოვახვევთ ისღთ რორს, რომღიღყ მას არ
 უღგვბა არყ ხმობ, არყ გარეგნობიღთ არყ დსიქოღღგოღური და იწღი-
 ვიღუღარღი თვისებებობთ, მადრამ ყოვარღიღე ეს უნდა ხეღბოღეს ობიღ-
 ქღუღრ პირობებბს დორშიებში. სუბიღიქღუღრთ პირობებბი მხეღუღეღობამი აწა
 გვაქვეს და მსახიობთა ძვეღებუღრი კადრბებბი მაშიწვეღ უნდა იყოს
 რაკღუღი. თუ მსახიობბი თავისი ეგოთსღუღრი მრახვებბიღან, თავისი
 "შიე"-ღან გამოღის და აუწყებბა საღრთოღ თეღარღის პრბწყბებბი -
 ახეოთ მსახიობბს წინააღმღეღე სასღვიკი ბრბოღა გვმართებბს, ყოვღ
 მსახიობბს თავისი საფანადო აუგიღი უნდა ქქონღეს მიღწენიღი საბ-
 ჭობა თეღარღში და მსახიობბიყ კმაყოღიღი იქნებბ თავისი ხვეღრიოთ.

საბჭობა თეღარღი კუღღუღრღი და ყვღღანე მოწინავე თეღარღი
 მსოღღიოში. რვეწი თეღარღი მეღად დაშორებუღიღა ომ ღრბსთან, როღღ-
 საყ მსახიობებბს აყრღიღი ქქონღობთ ყოვღღგვარღი მოქაღღაქობრღიღი უფ-
 ღებებბი და ყხოღრებბიღან გარბყუღი იყვენენ.

საბჭობა ქვეყანამი თეღარღის და ხეღღუნებბს შუმაკნი ბრბში
 თუ საბჭობა სრუღუღღებბიღანი მოქაღღაქენი არიან, არამეღ მოწინავე
 მოქაღღაქენი, სოყიღღისღუღრ ეპოქის მშენებენი.

საბჭობა ხეღღსუღღებბა სოყოყხეღღიღე მსახიობებბს და ყვღღა
 ხეღღუნს უღიღესად აფახებბს და აჰიღღოღებბს, საამაყო საბღღწო-
 ღებობთ. ძვეღღ-ქანღაკებბობთ უკვღავყოკს მათ ხსოღწანს.

აჩუ ვით ქვეყანაში არ არის შექმნილი ისეთი წყვილი პირობები მსახიობთა შემოქმედების განსავითარებლად, საბჭოთა ხელისუფლების პირობებში, პირობების დიქტაციის დროს და როგორ არ უნდა წავიფოს მსახიობის შემოქმედება, სურ წინ გამარჯვებისაკენ, ისეთ მიღწევებისაკენ, როგორც არ უნახავს აჩუ ვით დროში ძველი თეატრის მსახიობს.

აკაკი ხორავას საიუბილეო საღამო-მის

მშობლიური ქალ. ყხაკიაში

1956 წლის 23 ივნისს ყხაკიაში საზაფხულო კონსერვატორიაში ჩატარდა სსრ კავშირის სახალხო არტისტების, სტალინური პრემიების დაურედაქტო აკაკი ხორავას დაბადებიდან 60 წლისთავის იუბილე...

საიუბილეო საღამოს ვარდა აღკლობნივი ბელისუფლები^{და} მემორიალი ნაიონებთან ჩამოსული ამხანაგებობისა დაესწინენ აგრეთვე თბილისიდან ჩამოსული სტუმრები: რესპ. სახალხო არტისტები შალვა დადიანი, პოეტრი აღიო მინსხუღავა, კრიტიკოსი ბესარიონ ჟღენცი, დრამატურგები როდონ ქორქია, სიმონ მთვარაძე, პოეტრი ა. აბშიღავა, თეატრალური ინსტიტუტის სამოსნაველო ნაწილის გამგე ეთერი გუგუშვილი, რესპუბლიკის სახალხო არტისტები თამარ ჭავჭავაძე, პიერი კობახიძე და^{მსახ} ~~მსახ~~ მსახურთ ჩხვიძე.

საიუბილეო საღამო შესავალი სიტყვით ვახსნა ყხაკიას საქ. კ. პ. რიკომის მდივანმა ამბ. ი. ურუშაძემ.

აკაკი ხორავას ყხოვრებისა და შემოქმედების შესახებ ვრცელი და შინაარსთან მოხსენებით გამოვიდა კრიტიკოსი ბ. ჟღენცი, რომელმაც აღნიშნა აკაკი ხორავას დაუდასტებელი თავდადებული შუამობა, როგორც მსახრობისა შემოქმედებით დაჩვენი, ისე მისი საზოგადო მოღვაწეობის შესახებ, როგორც ხალხის მსახურისა.

საღამომე მისასაღამებელი სიტყვებით გამოვიღ-

ნენ სხვადასხვა ორგანიზაციების, დაწესებულებების, სასწავლო-
 ბლები, კორმუნიკაციებისა და სხვა წარმომადგენლები.

თავმჯდომარე პირველად სიყვავას აძღვეს შალვა დადიანს,
 დამსწრე სამოგადროება ცაშით ხელება თავის მშობლიურ და გამორი-
 ნილ მოღვაწის მწერალსა და დრამატურგს შალვა დადიანს.

შალვა დადიანი მგრძნობიარე მისაღებებით მიმართავს თა-
 ვის გამორიგნილ მონათეს აკაკი ხორავას. ხოლო შემდეგ გამოსთქ-
 ვამს სურვილს, ^{რომ} თვალრწმ, რომლის ^{მშენებლობა} მოკლე დროში უნდა დასთავ-
 რდეს ყბაკიაში პირველ წარმოდგენაში მიიღოს მონაწილეობა აკაკი
 ხორავამ და ამავე თვალრწმის ფნოქს მისი სახელი. დამსწრე სა-
 მოგადროება მხურვალედ ეგებება შალვა დადიანის ამ წინადადებას.

სალამთე მისასაღებებელი სიყვავებით გამოვიღნენ ავრეთე
 პომენიების ჯგუფი, ^{რომლებმაც} თვალრწმის მშენებელი მონაწი-
 სიანი სიყვავით მიმართეს იუბილანს, გამეთ " ავანგარდის" რედაქ-
 ყიის სახელით მიყსაღმა ამბ. შენჯერია, ყბაკიას ექიმების სა-
 ხელით ექიმი ჯ. კაკუბერი, ყბაკიას ახალგაზრდობის სახელით ღ.
 ყურაშვილი, საქართველის თვალრწმის სამოგადროების სახელით მნე-
 რალი - დრამატურგი რ. ქორქია. საკუთარი ღეჟსი წაუკითხა პოეზმა
 ა. აბშილავამ, მონათესა სახელით ღ. ურანგიშვილი, პოეტი ალიო
 მინყხუღავა, კორმუნიკე ამბ. წინუა, ახალგაზრდა პოეტი ნ. ჯაღა-
 ღანი, მსახიობი კ. კალანდარი, რკინიგზის მე- XI კლასის მოს-
 წავლე წუღიისკირი, მუგდილის რაიონის მშრომელ ^{ებისა} და თვალრწმის
 სახელით რეჟისორი შ. მუავანაძე. იუბილანს საკუთარი ღეჟსი

წაუკოთხა რესპ. სახალხო არცისცმა პ. კობახიძემ. დასასრულს
იუბილარი გამოვიდა სამადლობელი სოცყვით, რომელმაც დაშსწრე
სამოგაფოებას, პარცისს, მთავრობას და აფგრობრივე ხერმძღვანელ
ამხანაგებს მადლობა გადუხადა დიდი ყურადღებისათვის და იმავე
დროს დასძინა, რომ კვლავ განაგრძობს ხალხის სამსახურს დაულა-
ლაგი უნერგით.

მეორე განყოფილებაში იუბილარმა წაიკოთხა სყუნები "იორი-
პოს მეფედან", "ოცედოდან", რომელშიაც მონაწილეობდნენ თამარ
ჭავჭავაძე და პიერი კობახიძე.

იუბილარის პაცვისაყვამდე აფგრობრივემა სიმღერისა და
ყვევის ანსამბლმა გამართა კონყერი, რომლებმაც მაყურებლების
დიდი მონონება დაიშსახურეს.

შალვა ლაშბაშიძის ძეგლის ვახსნა

საქართველოს თვალყურის საზოგადოების თაოსნობით
1956 წლის 20 - მაისს დიღუბის პანთეონში მოხდა გამორჩენილი
მსახიობის, რესპუბლიკის სახალხო არტისტის შალვა ლაშბაშიძის
ძეგლის ვახსნა მისი ვარდამუხრანელი ვინაიტი წლისთავის
გამო.

სიღვწევით გამოვიდნენ: რესპ. სახალხო არტისტი
შალვა დარბანი, თბილისის თვალყურის სახელთ საბჭოთა
კავშირის სახალხო არტისტი აკ. ვასაძე და მწერალი კავ-
შირის სახელთ დრამატურგი ნ. ქორქია.

ძეგლი შექმულ იქნა ყვავილებით.

თინათინ [თიგო] ღვინიაშვილის შემოქმედებით

სალამო

1956 წლის 12 ივნისს საქართველოს თეატრალურმა სამოგადროებამ ქუთაისში ღირსი მესხიშვილის სახელობის თეატრის შენობაში მოაწყო რესპუბლიკის დამსახურებული არტისტის თინა ღვინიაშვილის შემოქმედებითი სალამო.

სალამო შესავალი სიტყვით გახსნა ღირსი მესხიშვილის სახელობის ქუთაისის თეატრის დირექტორმა აშხ. შ. მეფარიშვილმა, რის შემდეგაც მოხსენება "თინა ღვინიაშვილის შემოქმედებაში" ნაკითხა მსახიობმა დავით ჩხვიძემ.

აშხ. დ. ჩხვიძის მოხსენების შემდეგ თინა ღვინიაშვილს გულბილად მივსალმუნე: აშხ. ლაბაძე - საქ.კ.წ. ქუთაისის საქალაქო კომიტეტისა და ქუთაისის აღმასკომის სახელით, აშხ. პეტროვი - ქუთაისის ახალგაზრდობის სახელით, რეჟისორი, ხედ. დამსახ. მოღვაწე შალვა კიკნაძე - საქართველოს თეატრალური სამოგადროების სახელით, მსახ. თ. პოკროვსკაია - ქუთაისის დ. მესხიშვილის სახელობის თეატრის კორექტორის სახელით, რესპ. დამსახურებული არტისტი კ. აბესაძე, ჩიქვინიძე, კოკილაძე, შიშვილიძე, აღმაშვილი, მსახ. ჟორჯორაძე, ჭანუყვაძე, ვოქუაშვილი და სხვ.

დასასრულ თინა ღვინიაშვილის შონანიერობით ნარმოცგანილი იქნა ნაწყვეტები ქუთაისის თეატრის დადგმებიდან.

ვალერიან ღორძის შემოქმედებითი საღამო

1930-31 წლების თეატრალური სეზონი იყო. რუსთაველის სახელობის თეატრთან არსებულ სცენიკა-საბავშვობაში გამოცხადდა 17 წლის ჭაბუკი, რომელმაც სურვილი გამოთქვა ჩაებაჩვიბნა, მისაღები გამოცდა და ჩანიცხუდიყო სცენიკაში. მიუხედავად იმისა, რომ მისაღები გამოცდების დრო კარგა ხნის გასული იყო, თეატრის მაშინდელმა ხელმძღვანელობამ ანგარიში გაუწია ახალგაზრდის დიდ მისწრაფებასა და სურვილს და დაუშვა იგი გამოსაცდელად. ჭაბუკმა კარგად წაიკითხა დექსი კ. შარჯანიშვილისე. კომისიამ, რომელსაც ხელმძღვანელობდა თეატრის რეჟისორ-მსახიობი და სცენიკის პედაგოგი ა. ვასაძე შეასაძებლად : სცნო შუა სახნავლო წელს მისი ხეუდიამი ჩანიცხვა.

ეს ახალგაზრდა გაბრძობა დღეს მაყურებლისათვის საყვანიელი მსახიობი, სცენიკური პრემიის დაურედავი ვალერიან ღორძი.

4 წლის მანძილზე ვ. ღორძი ბეჯითად სწავლობდა სცენიკაში და . . . ~~ხნაფრასთან ერთად~~ მონაწილეობდა რუსთაველის საბავშვობის თეატრის სპექტაკლებშიც / მასობრივ სყენებში და ეპიზოდურ როლებში/.

1935 წელს, სცენიკის დამთავრების შემდეგ თეატრის ხელმძღვანელობამ ვ. ღორძეს სადებუელო მისცა კაპიტანის როლი ს. მანშიაშვილის პიესაში "ანბორში". დებუეანტის პასუბისმგებლობას ის გაჩემობამაც შრიდა, რომ მისი წინამორბედები ამ როლში იყვნენ საბავშვობაქილი მსახიობები ა. იმედაშვილი, მ.

ღმრთეობის და ივ. ლალიძე. ახალგაზრდას ჩოლოს ჩინებურად
შესწრებთ გაამართლა თვალის კოდექსი ნებდა და ნათელყო
ის ფაქტი, რომ იგი, როგორც მსახიობი შემოქმედებითად სავსე-
ბით მომნიჭებული იყო.

ჩესთაველის სახელობის თვალში ერთი წლის მუშაობის
შემდეგ ვ. ლალიძე სამუშაოდ გადადის სოხუმის თვალში. იქ მან
მრავალდღიანი ჩოლოების კარგად შესწრებით მათე მოიპოვა მათე-
ჩოლის სიყვარული. მრავალ ჩოლოვან, | ფერიწანდო-შიღერის
"ვერგობა და სიყვარულში", უნივერსიტეტის "უნივერსიტეტის
ში" და სხვ., |, ჩაყ ვ. ლალიძემ სოხუმის თვალში განსახიფრთხ, გან-
საკუთრებით მნიშვნელოვანი იყო - რომელი შექსპირის ცნაველიაში "რომიო
და ჯულიეტა", რომელსაც მსახიობი მალაქმეცხრე ღმრთე განსახიფ-
რებდა.

თუ 1942 წლამდე ვ. ლალიძეს ძირითადად თბილისისა და სოხუმის
მაყრიებელი იყნობდა, კინო-ფილმ "მეგობრობაში" ცნაქცონისც აჩილის
შთავანი ჩოლის შესწრებით იგი ფართო მაყრიებლისათვის გახდა ყნობილი.
ამავე 1941 წლიდან ვ. ლალიძე კვლავ დაუბრუნდა თავის აღმწრედ კინოს
წესთაველის სახელობის თვალის, სადაც დღემდე წაყოფიერ შემოქმედ-
ბით მუშაობას ეწევა და მაყრიებლის დიდი სიყვარულით სარგებლობს.

ნიჭიერი მსახიობის მიერ მალაქი ოსტაქობით, შეცისმეცად თავისე-
ბურად აჩიან განსახიფრებელი ფიქცე | "ლალცი", კონსტანცინე ბა-
ცონიშვილი | "ქეთევან დეოქალი", აღბერცი | "საპაქციქლო აფიშიტი",
გორცი გიგაური | "მისი ვანსქეცეცე", დიქვადი | "პიციტი" დევა-
ნი | "ცანივე გოქვა", ოდეკო | "ოდეკო დუნდინი", იფრეშია წარბა

/" პირველი ნაბიჯი"/, ციციკო / " ახალგაზრდა მასწავლებელი"/,
 დათოკო / "გღახის ნაამბობი"/, ამ ყოველ ხნის წინააღმდეგ სპექტაკლს
 " ოღიპოს მიტოვება" შესრულებული კრეატივის როლი და მრავალი
 სხვა.

2. დღიდან, როგორც საუწყებო პედაგოგის მქონე მსახიობს,
 ამავე დროს აქვს დიდი სყენიური მომხიბვლელი და განვითარების
 უნარი, რაც მსახიობმა განსაკუთრებით კარგად გამოავლინა ოვერის
 როლის შესრულებისას ი. ვაკეის პიესაში " რვალი".

სპექტაკლში " ჩაძირული ქვები", ჯგერის როლის მალაღ-
 მხალსრულად შესრულებისათვის, რამდენიმე სხვა მონაწილეებთან
 ერთად 2. დღიდან მიენიჭა სტალინური პრემია.

მსახიობის მიერ განვიცილი სყენიური გზა სანდარია იმისა,
 რომ იგი კიდევ მრავალი საინტერესო მხალსრული სახით გაამდიდრებს
 საბჭოთა ქართულ თეატრალურ ბელოვნებას.

16 აპრილს რუსთაველის საბელოების თეატრის კოლეკტივმა მაყუ-
 რებელთან ერთად აღნიშნა 2. დღიდან სასყენო მოღვაწეობის
 25 წლისთავი.

სალამოს დანყებოს წინ მსახიობის მოკლე შემოქმედებითი
 ბიოგრაფია დამსწრეთ გააყენო თეატრის პრეზბიუმის შეიჯანმა, რეს-
 პუბლიკის დამსახურებულმა არცისცმა ა. აფხაიძემ.

შედეგ წარმოგვიცილი იქნა რამდენიმე მოქმედება სპექ-
 ტაკლებიდან - " პირველი ნაბიჯი" და " ახალგაზრდა მასწავლებელი".

დასასრულ 2. დღიდან თეატრალბებულად მიესაღმენ თა-
 ვისივე კოლეგები მშობლიურ თეატრიდან, საქართველოს თეატრალური

სამოგადროების სახელმწიფო მისიონერული სისტემა წარმოადგენს რეს-
 პუბლიკის სახარტო ანტისტრუქტურა ე. ანტაქტში, სოლო მარქანტის
 თეატრის სახელმწიფო მსახიობშია უ. საყვარელიძე.

2. დოქტორი დამსწრე სამოგადროების სახელმწიფო
 გარეუბანში ქართული მათემატიკის მის საყვარელი - რუსთაველის
 სახელმწიფო თეატრის კოლექტივს და საბჭოთა მთავრობასა და კო-
 მუნისტურ პარტიას.

ნაყოფიერი მუშაობა გახდა თეატრის მუშეების ვამგეში,
 თეატრმეორე ნ. შვანგინაძეში, რომელმაც უყურადღებო ფორმით მოა-
 წყო 2. დოქტორის უბოლოებისა და მოღვაწეობის ამსახველი საინტერეს-
 სო გამოყენება.

"ჩღვევა" რუსთაველის სახელობის თეატრში

" გულგახანებულნი იმის დანახვით, რაც ვიხილე დასის მიერ წარმოდგენილ " ჩღვევა"-ზედ ვაშას შევქაბებ სასიქადულო ახად ქართული თეატრის ღირებულ მოღვაწეთ, დაე ასე ბრწყინვალეობით გამსახუროს და მინამს, რომ გამსახურება ხელეწეებას ხალხს საბედნიეროდ და შევინებისათვის".

აი ის აღსაყვებული და გულწრფელი სტრიქონები, რომელიც დაანერჩინა ქართული თეატრის ღირე მოამაგებს, სტუქადულო ქართუელ მწერალს და დრამატურგს დაეთო კლდიაშვილს რუსთაველის სახელობის თეატრის სპექტაკლმა - "ჩღვევამ".

სპექტაკლი, რომელიც დადგმული იყო რესპუბლიკის სახალხო არცისცის სანდრო ახმეტელის მიერ, მხატვრულად ვააჟონმა ხელეწეების დამსახურებულმა მოღვაწემ ირაკლი გამრეკვილმა, ხოლო მუსიკა-ღურად ხელეწეების დამსახურებულმა მოღვაწემ იონა ცუსკიამ.

"ჩღვევა" პირველად წარმოდგენილი იქნა 1928 წლის 9 თებერვალს. სპექტაკლმა მაღალი შეფასება დაიმსახურა, როგორც ქართუელ სამოგადროებაში, ისე სავასტროლო მოგზაურობის დროს მოსკოვსა, დენინგრადსა და ჩეფნი ქვეყნის სხვა ქალაქებში. დადგმას ვამოებმაურა და ახევე მაღალი შეფასება მისცა, როგორც ჩვენი რესპუბლიკის ისე საკავშირო პრესამ.

"ჩღვევას" პრემიერის პირველსავე დღეებში, სხვა მაყურებელთან ერთად სპექტაკლმა აღსაყვებაში მოიყვანა პიესის ავტორი ბ. დაურენვიყ, რომელმაც თავისი შთაბეჭდილება სპექტაკლის

მეგობრულ კოლექციებს შემდეგი პატივით ბარათით ვაუზიარა -
 " ძეგლთა მუზეუმის გულწრფელი და მხურვალე სიხარულით
 ვულოცავ ახალგაზრდა ქართულ თეატრს შეხანიშნავ სპექტაკლს.
 იმ მეგობრულმა, მშვენიერმა, შეწყობილმა მუშაობამ, რომელიც
 აღბეჭდილია ჭეშმარიტი შემოქმედებითი ნებით და აქტიური
 კოლექციების შთაბრძნობით, რაც მე ვიხილე " ჩლუვაში", ღრმად
 ამაღლდა.

სულითა და გულით ვუსურვებ ჩუსთაველის საბეჭდოს თეატრის
 ყვავა მუშაკს, ასევე ენერგიულად და აღფრთოვანებით ვიძღვებ
 წინ, წაყოვნებული თეატრის განვითარების გზაზე.

გულწრფელი მადლობით ბონის ლავრენჯი.

" 14 " თებერვალი 1928 წელი. თბილისი.

სპექტაკლი " ჩლუვა", როგორც ძველი ჩეხინური ფრთხილი
 საუკეთესო დაგმა, თბილისელმა მაყურებლებმა აღფრთოვნილი სა-
 ბით იხილეს ამ ყოველ ხნის წინათ ჩუსთაველის საბეჭდოს თე-
 ატრის სცენაზე.

საინტერესოა ისიც, რომ აღფრთოვნილი სპექტაკლში მონაწი-
 ლობდნენ " ჩლუვას" პირველი და ძველი შემსრულებლები - აკ.
 ბონაევა / ბენსენელი/, ვმ. აფხაიძე / I-ლი მებლავური/, აკ.
 ვასაძე / შვანი/, თ. ჭავჭავაძე / რომელიც წინად ანსახიერი-
 ბდა ცაციანას როლს, ხოლო ახლა ასრულებს ბენსენევას როლს/,
 მ. ჩიხლაძე / მე-5 მებლავური/, გ. სალანაძე / პოლეოი/,
 ვ. აფამიძე / მოხუცი მებლავური/, ე. ყაბაჩიანი და გ.
 ასილაშვილი.

უფროსი თაობის ოსტატი მსახიობებთან ერთად სპექტაკლში წარ-
 მადგობით გამოვიდნენ ნიჭიერი ახალგაზრდა შემსრულებლები - დ.
 აბაშიძე / გოფენი/, ნ. მიქელაძე / ცაგინა/, ე. დუგლაძე
 /ქსენია/, ნ. ჩხვიძე / შტუბი/, გ. გიგეჭკორი /პოლკოვნიკი
 იარყვი/, ვ. სურაქვილიძე / ხვატკინი/, ვ. საკანდელიძე / I-ლი
 მემლევური/, ნ. ანდრონიკაშვილი / მე-4 მემლევური/, თ. ქვა-
 ჩიანი / მე-6 მემლევური/, ი. უჩანეთშვილი / გუშაგი/, ვ. ელოშ-
 ვილი / მე-5 მემლევური/ და სხვა.

ახალგაზრდა მსახიობებმა მაღალ-მხატვრულად და საინტრიგ-
 ხოდ განასახიფრეს მათზე დაკისრებული სყენიური სახეები და
 მაყურებლის შოწონება დაიშსახურეს.

სპექტაკლის აღდგენასთან დაკავშირებით თეატრის მუშაუმი
 მიერ ყენცრალური დოქმა მოწყობილია საინტრიგისო გამოდენა. აქ
 წარმოდგენილია დადგმის მხატვრული გადორმების ესკიზები, სყენი-
 ბი სპექტაკლიდან, რეყენბიები დადგმის შესახებ, პიესის ავტო-
 რის ბ. ლავრენეუს, მენიარ დ. კელიაშვილის და ყნობილი რეჟი-
 სორის ა. თაინოვის შეფასებანი რუსთაველის სახელობის თეატრის
 ამ სპექტაკლები. მნახველთა დიდ ინტერესს ინვეეს მასალები სპექტ-
 კაკლის მონაწილე მსახიობთა შესახებ. მწავლად აჩის გამოდენილი
 ამ სპექტაკლის ძველ შემსრულებელ მსახიობთა დოტო-სურათები, რო-
 გორყ ყხოვრებაში, ისე როდებში - თ. წულუკიძე და ბ. შავიშვილი
 /ქსენია/, ე. ჩხვიძე და ე. ლინთიქიანიძე / გოფენი/, ივ.

აბაშიძე / მე-4 მემლევური/, ივ. ლალიძე /პოლკოვი/, პ. კორი-
 შვილი / ადმინარი მილიყინი/, და სხვა. აქვებ სპექტაკლის
 დამდგმელის ს. აბმეცვილის, მხატვარ ი. გამრეკელის, თეატრის მა-
 შინდელი სალიტერატურო წაწილის გამგის ი. ქანთარის, სპექტ-
 კაკლის მოკარნახის ნ. ლვინიაშვილის და სხვათა დოტო-სურათები.

მსახრობის შემოქმედებითი საღაშო

ჩუხთაველის სახელობის თვალწინაღური ინსტრუქციის ფაიფვა სპექტრ-
 ტრაკლი " ნიჭიერი და თაყვანისმყემენი". ახალგამირდა მსახრო-
 ბის აღქმანდრხ ნეგონას ჩოღს ასრულებდა მშვენიერი განგნობის
 სტრუქტური ნათედა აფაქიძე. დაკინრებული ჩოღის კარგად შესრულებით
 ნ. აფაქიძემ პროფესორ-მასწავლებელთა და მაცურებელთა საერთო მონო-
 ნემა დაიმსახურა. კიდევ მეტ ნაწიმატრებას მიადნის მომავალმა მსა-
 ხრობმა გ. ერისთავის პიესა " დავაში" - მარქტრას ჩოღის განსა-
 ხიერებით.

ამ ორმა ჩოღმა, შესრულებულმა ინსტრუქციის სყენამე, განა-
 პირობა ნ. აფაქიძის შემდგომი ბედი - იგი ინსტრუქციის დამთავრების-
 თანავე ჩაიჩიყბა მსახრობად კ. მარჯანიშვილის სახელობის თვალწინა,
 სადაც დღემდე მუშაობს.

თვალწინის კოლეჯიკრმა გულბობღად შიოლო ნიჭიერი ახალგამირდა,
 უფროსი თაობის ამხანაგებმა დიღის გულისხშიერიებით მოპკიდეს ბედი
 მის დაოსტრებას, ნ. აფაქიძე ამხანაგების ასეთ დაშოკიდებულმა
 კეთილნდინობიერი, მუყაოთი შრომით უმასუბებდა.

თხუთმეტი წელი გავიდა მას შემდეგ, ჩაყ ნ. აფაქიძე მარ-
 ჯანიშვილის სახელობის თვალწინა მუშაობს. მან ბერი ჩამ შესწავლა
 და შეიძინა თვალწინის კოლეჯიკრში. ახალგამირდა მსახრობმა ბერი საინ-
 ტრეგს სყენური სახე შექმნა. ნ. აფაქიძის მიერ შესრულებული ყო-
 ველი ახალი ჩოღი ნინ გადადგმული ნაბიჩა, ნათელყოფს მსახრობის
 ბრძანს.

ნ. აფაქიძის მიერ შესრულებული ჩოღებიდან განსაკუთრებული წარმაცვებითა და მოწონებით სარგებლობს - გულქანი / "მოკვეთილი" / მადამ მილდა / "ვის ემორჩილება დრო", ღარი", მაყვალა / "მოდ-ღვანი", ფიფია / "ხვალნდელი დღე ჩვენი იქნება", აღიანდრა ნანა" / ^{ფი}ღარი / "ხვადი".

მომდინარე წლის 15 აპრილს კ. მარჯანიშვილის სახელობის თეატრში გაიმართა ნ. აფაქიძის შემოქმედებითი საღამო, რომელზეც ნ. აფაქიძის მონაწილეობით წარმოდგენილ იქნა სცენები სხვადასხვა სპეციალად.

მსახიობს მისახადმებელი სიცყვით მიმართეს მარჯანიშვილის სახელობის თეატრის მთავარმა რეჟისორმა ხელოვნების დამსახურებულმა მოღვაწემ ვ. ყუშიცაშვილმა სცენიური პრემიის დაურთავმა, რესპუბლიკის სახალხო არტისტმა აკ. კვანცვლიანმა და რუსთაველის სახელობის თეატრის კოლაქცივის სახელით - ახადგამრდა მსახიობმა ნ. ფალიაშვილმა.

არისტოქრატებს ხსოვნის საღამო

1956 წლის 14 მაისს უცხოეთთან კულტურული ურთიერთობის სამოკავდოებამ და საქართველოს თვალწინააღმდეგობა სამოკავდოებამ შიშნაყვს ძველი საბერძნეთის დიდი კომედიოგრაფის არისტოქრატებს ხსოვნის საღამო. საღამო შესავალი სიტყვით გახსნა ხელოვნების დამსახურებულმა მოღვაწემ, სტალინური პრემიის დაურეალმა, სანდრო შანშიაშვილმა. მოხსენება არისტოქრატის შემოქმედების შესახებ წაკითხა ხელოვნების დამსახურებულმა მოღვაწემ პროფესორმა აკაკი ფალავამ.

არისტოქრატე დიდი ფიგურაა მსოფლიო ლიტერატურაში. მიუხედავად ამისა მისი ბიოგრაფიის შესახებ ძალიან მწიწი ცნობებია შემონახული. დაახლოებით ვიცი, რომ ის ცხოვრობდა 446-385 წლებში ჩვენს წელთაღრიცხვამდე. შას დაუწერია 44 პიესა, ჩვენამდე კი მოუღწევია თერთმეცხე. თავის კომედიებში არისტოქრატემ ასახა პეღეპონესის ომებისადმი [421-404 წ. ა. ე.] უარყოფითი დამოკიდებულება, იმავე დროს ამ პიესებში "მშვიდობა" - 421 წ. და "ღიმილსტრატე" - 412 წ. / ასახულია პეღეპონესის ომების დროინდელი სოციალ-პოლიტიკური და კულტურული ვითარება ათენა - სპარსის.

არისტოქრატის პიესებში ცხოველ გამობაყვლებას პოლომბა მისი დროინდელი სოციალ-პოლიტიკური ვითარება საბერძნეთისა, სამოკავდოებრივი განწყობილებანი და ლიტერატურული მიმართულებანი. ასე, მაგალითად, არისტოქრატე არ თანაუგრძნობს სოფლისეებს და აკრიტიკებს შათ. კერძოდ, არისტოქრატე ილაშქრებდა

ყნობილი ბერძენი 'ფილოსოფოსის სკანაღვს წინააღმდეგ კომედიაში "ღრუბლები". ეკამათება ვერნიჰიდეს შისი ცრაგველიების ყოფითი რეალობის გამომკომედიაში "ზაყაყები".

არისცოფანე აკრიცვიკებდა / კომედია "პლეუსი" / მონათფლობელური სამოგადროებას, ილაშქრებდა ომების წინააღმდეგ და იყო დიდი მონინააღმდეგე ოლიგარხიისა, ქომაგი მშრომელი გლეხობისა. უნდა ითქვას, რომ არისცოფანეს შესახებ მთლიანი შეფასება მსოჯლიომ დიფერაფურის მყოფნეობაში არ არსებობს. ბურჟუაზიული მკვლევაჩები მას ახასიათებენ ან როგორც გადაგვარებულ არისცოკრავს, ან როგორც უპრინციპომ ხუმარისა. საბჭოთა მკვლევაჩები კი მასში ხედავენ მშრომელი მასების მისწრაფებათა გამომხაფველს, დემოკრაციული იდეების დიდ მწერალს, გლეხობის იდეურ წმინციებრიდან შებრძომს.

არისცოფანეს კომედიები წარმოადგენენ მკაფიომ პოლიციკური საცინისა, რომელიც დასყინოდა იმათ, ვინც ღამობდა ათენის დემოკრაციის დაშლას და დამარყხებას, სამოგადროებრივი მოჩადის შეღახვას, პაციროცულ გრძნობებს. არისცოფანეს კომედიების პერსონაჟები ხშირად კარიკაფურული სახეებოა და ხშირად ფოლკლორულ ნიღბებს წარმოადგენენ. ასუთებოა, მაგ. საბჭოთა მეომარი, მასხარა, ექიმო-გაიძვირა, მაცყუარა და სხვ.

არისცოფანე უდიდესი მწერალთაგანოა მსოჯლიომში. ჩვენს ახლაც გვაოყებს შისი ბრწყინვალე ოსტაფობა, ელვარე დეჟსი და მდიდარი დეჟსიკა. შისი ბადალი და თანასწორი, როგორც კომეოლოგჩადისა, მსოჯლიომ არ იყოდა და არ იყის მოგ მკვლევაჩთა

აზრობით. ის მარადიული და უკვდავი პოეტია. მას სძულდა ომი, ჭქადაგებდა მშვიდობას და ამითავე გვიახლოვდება. დღეს მისი უკვდავი შემოქმედება...

არისცოფაწეს დიდი გავლენა ჰქონდა საბერძნეთის თეატრალურ ხელოვნებაზე. მან თეატრი მოწინავე იდგათა შებრძოლი იარაღად დასაბა. მან გამოიყვანა სყენამე უამრავი სოციალური ტიპები, შეაჯახა ისინი ერთმანეთს, ააღვრვა სყენა სამოგალოებრივ-სამოქალაქო იდგათა შებრძოლებით. ადამიანური ვნებათა და სოციალური იდგათა შეჯახებამ გამოიმუშავა და მოითხოვა მწვეფი დილოგები, ცოცხალი სყენური მეცყვედებმა, გონებამახვილი მიმანსყენები, გაბედული დახასიათებანი. ამან კი საბერძნეთის თეატრის მსახიობისა და სპეცტაკლის დამდგმეღისაგან მეტი ოსცაკობა, რეალობა და დამაჯერებლობა მოითხოვა. ამცოტომ იყო, რომ ძველმა ანტიკურმა კომედიამ სწორედ არისცოფაწეს დროს მიალენია თავისი განვითარების მწვერვალს...

ჩ ვ შ ვ ნ ც უ ა ნ ი

1956 წლის პირველი სამი თვე - იანვარი, თებერვალი და მარცხი ჩვენით თვალწინს უხმოვრებდაში საინტერესო პერიოდია. საქმე მარცხის კი არ არის, რომ მათვერებელი თვალწინს სწორედ ამ თვეებში უფრო ფრანგება, საქმე ის არის, რომ ამ პერიოდში თვალწინმა საინტერესო დადგმები განახორციელეს. რა თქმა უნდა, ყველა პიესა, რაც პირველი კვარტალის ჩემპიონატში შევიდა, და ყველა დადგმა, რომელიც ამ კვარტალში განხორციელდა, ერთნაირი ღირებულების არ არის. ჯერ დავასაბულოთ დადგმები.

შ. ფალიაშვილის სახელობის თბილისის ოპერისა და ბალეტის თვალწინმა პირველ კვარტალში მხოლოდ ერთი პრემიერა უჩვენა-პრინციპის ოპერა " ჩოჩო-სანი".

ჩუბთაველის სახელობის თვალწინმა წელს პირველ კვარტალში დადგა მ. ჯაფარიძის " ჩვენებურები" / დამდგმელი ა. დვალთვილი, მხატვარი ნ. ყაჯარელი/, სოლოკებს " ლოდიუსი მფფე" / დამდგმელი დ. აღიქსიძე, მხატვარი ფ. დვალთვილი, კომპოზიტორი მ. თაქთაქიშვილი/, ი. ვაკელის " საქმიანი კაცი" / დამდგმელი მ. თუმანიშვილი, მხატვარი დ. თავაძე, კომპოზიტორი ბ. კვერნაძე/.

მარჯანიშვილის სახ. თვალწინმა გეორგიენა მ. მრედიშვილის " მედეა" / დამდგმელი ვ. ყუბიტაშვილი, მხატვარი ი. სუმბა-თაშვილი, კომპოზიტორი ა. ჩოჩოლაშვილი/ და ჩ. თაბუკაშვილის კომედიის " ჩანს იცყვის ხაღბი" / დამდგმელი დ. ოსტაიანი,

მხატვარი ბ. ქვიციანიძე/.

გრიშოვების თეატრის დადგმა: ა. ყაბდუღის "ხევისბერი ვინა"
ს. მანუჩაშვილის ინსცენირებით / დამდგმელი დ. ანთაძე, მხატვარი მ. ჩიქოვანი, კომპოზიტორი ვ. მელუნიძე, მხატვარი გ. ნიკოლაძე და რეჟისორი "პირველი გამაფხველი" / დამდგმელი მ. ბერიძე, მხატვარი ი. შვენიერი / და მ. მაკლიანის და დ. ხორეცის "უბედური შემთხვევა" / დამდგმელი ა. სპირაძე, მხატვარი ვ. დიმიტოვი/.

მომხრე მსახივრები ქართულ თეატრში მსახივრები ურევა გ. ნახუციანიძის "ქალაქი მთიანეთი" / "სიკვლევი" რ. ჯანაშიას დადგმით / მხატვარი დ. ანთაძე / და გ. ბერიძის "კოჭი მთისქვეშ" / დამდგმელი ს. ჯიქია, მხატვარი მ. ჯორჯაძე, კომპოზიტორი მ. კახუა/.

მომხრე მსახივრები რუსულ თეატრში დადგმა:

ა. ბრუცვილის "სისტილი და ვინისტილი" / დამდგმელი ნ. მანუჩაშვილი, მხატვარი ი. შვენიერი, კომპოზიტორი ვ. კრუცკოვი/, ა. მსხვილაძის "გამაფხველის დინამიკა" / დამდგმელი ნ. მანუჩაშვილი, მხატვარი დ. ნოზა, კომპოზიტორი ვ. ბერიძე/, გ. ნახუციანიძის და ბ. ჯანაშიას "ნაყარქა" / დამდგმელი მ. ვახანიანი, მხატვარი დ. სანთაძე, კომპოზიტორი ვ. მანუჩაშვილი/.

ვ. აბაშიძის საბ. მუსიკალური კომპოზიციის თეატრში დადგმა:

ენაფესვის ოპერეტა "ღალი ქანი" | თარგმანი ს. ფაშალიშვილისა,
დამდგმელი ბ. გამრეკელი, მხატვარი ი. შტენბერგი/.

სომხური დრამის თეატრმა დაგვა მ. მრეველიშვილის დრამა
"მეავი" | თარგმანი ს. ავრიანისა, დამდგმელი ფ. ბეჟიკიანი/.

ღ. მესხიშვილის საბ. ქუთაისის თეატრმა დაგვა: დ. გორ-
გაძის "ნაყნობი სახეები" | დამდგმელი დ. აბაშიძე, მხატვარი
მ. ნასიძე/, შ. ჯაფარიძის "ჩვენებურები" | დამდგმელი თ.
ღონთქიფანიძე, მხატვარი დ. თავაძე/, ი. თაბუკაშვილის "ჩახ
იღყვის ხარხი" | დამდგმელი მ. ფურცხვანიძე, მხატვარი ი. პეტრიან-
ციხი/.

ქუთაისის თეატრების თეატრმა დაგვა ვაჟა ფშაველას "ნუკი"

| ინსცენირება მილჩინაისი, დამდგმელი ი. თორეა, მხატვარი გ.
ბენგიჩიკი, კომპოზიტორი გ. კემურჩიანი/.

ბათუმის თეატრის დადგმები: ა. შერვაშიძის "პროვინ-

ციური" | დამდგმელი მ. ინასანი, მხატვარი მ. ჩიჩუაშვილი, კომ-
პოზიტორი ა. ფარცხალაძე/, გ. ივანიშვილის "ვილამამ დარევა"

| დამდგმელი გ. ლალიძე, მხატვარი ა. ფილიპოვი, კომპოზიტორი ი.
გოგნიაშვილი/, დ. გოთუას "ენიკლე მეფე" | დამდგმელი მ. ლომ-
ცი, მხატვარი ა. ფილიპოვი, კომპოზიტორი ა. ფარცხალაძე/.

სომხური თეატრის დადგმები: ქართული დრამა - უ. შექიპიანის
"სველი" | დამდგმელი დ. ჭიფიძე, მხატვარი ნ. ყაზბეგი, კომპოზი-
ტორი ი. ტყეშელაშვილი/, ა. სპეშნევიჩისა და მ. შავლიანიშვილის "სახიფათო
გზაჯვარიდან" | თარგმანი მ. გაბესკიანიანი, დამდგმელი

გ. გაბუნია, მხალეური ა. უფრედიშვილი, კომპოზიტორი ო. თევ-
 ღონაძე/, აფხაზური დრამა - ი. შაშასვირის " თემინი" / დამგმე-
 ღი შ. ფარაღია, მხალეური - ნ. ყაზბეგი, კომპოზიტორი შ. გონ-
 ვაძე/.

სედილინიის თეატრის ქართულმა სექციონმა დაგვა: გ. ქეღა-
 ქიანის " განა ეს სიყვარულია?" / დამგმეღი შ. მეძმარიაშვილი,
 მხალეური ც. გავლოვი, კომპოზიტორი ყაბაძე/, ვ. ნინოშვილის
 "ქრისტინე" / პ. ირეთელის ინსცენირება, დამგმეღი შ. მეძმა-
 რიაშვილი, მხალეური ც. გავლოვი/, ოსურმა სექციონმა დაგვა: ა.
 უსპენსკის და ვ. გაბარიავის " ვლამ სარკუთა სამეფო" / დამგმეღი
 გ. კაბისოვი, მხალეური ც. გავლოვი/.

გ. ფრისტავის სახ. გონის თეატრის დაგმეღი: ვლ. სლოდა-
 რის " უბის წიგნაკი" / მთარგმნელი ს. ვარნაძე, დამგმეღი ვ.
 შოღვაძე, მხალეური ვ. აჩივაძე/, ვ. კანდელაკის " მათა წყნე-
 თელი" / დამგმეღი ვ. აბრამიშვილი, მხალეური ვ. კვარცხელი,
 კომპოზიტორი ვ. კურცილი/.

ს. ორჯონიკიძის სახ. თელავის თეატრმა დაგვა: ჯაკობულის
 " დამნაშაუის ოჯახი" / მთარგმნელი ა. სალუქვაძე, დამგმეღი
 შ. ბასიაშვილი, მხალეური ე. ბარანოშვილი/, ს. კლდიაშვილის
 " დაბრუნება" / დამგმეღი ღ. შალბერიაშვილი, მხალეური ე. ბა-
 რანაშვილი, კომპოზიტორი შ. კიკვიძე/, ნობოვის " ხალისიანი
 მეგობრები" / მთარგმნელი ს. კლდიაშვილი, დამგმეღი შ. ბასია-
 შვილი, მხალეური ბარანაშვილი, კომპოზიტორი შ. კიკვიძე/.

ა. ნეჩუტის საბ. ჭიათურის თეატრის დადგმები: მ. ჯაფარიძის "ჩვენებუნი" / დამდგმელი პ. ჭიანჭველიძე, მხატვარი მ. აბუაშვილი, კომპოზიტორი ვ. კურციანი, ვ. ქედიანიანი "განა ეს სიყვარულია?" / დამდგმელი ს. ყმათა, მხატვარი მ. აბუაშვილი, კომპოზიტორი მ. სეზია, ა. მსხვილკისი "დავით აღმაშენებელი სიყვარული" / მთარგმნელი შ. ბუაჩიძე, დამდგმელი ს. ყმათა, მხატვარი მ. აბუაშვილი.

მაზარაძის თეატრმა დადგა: ქაკობეცის "უღანაშაულე დამნაშავენი" / დამდგმელი თ. კანდიდაშვილი, მხატვარი მალაზონია, რომოვის "ბაღისიანი მეგობრები" / მთარგმნელი ს. კლიაშვილი, დამდგმელი ბ. ნაკიძე, მხატვარი მალაზონია, ა. ყაჯარის "სიმბიოტი" / დამდგმელი თარაქვაძე, მხატვარი მალაზონია.

თბილისის სახელმწიფოს თეატრმა დადგა: ყ. სოლოძაშვილის "ერთი დღე აგრიკაში", გადმოქართულიებული მ. კიკვაძისა და თ. ფრანკის მიერ / დამდგმელი ნ. გოძიაშვილი, მხატვარი პ. ნინიძე, ე. კურციანისა და ი. სეზიანის "ჩვენი ქალიშვილი" / მთარგმნელი ვ. ნინიძისა, დამდგმელი ვ. ნინიძე, მხატვარი პ. ნინიძე.

როგორც ვხედავთ ჩვენს ქართულ მდინარეში, მრავალფეროვანია. საკმაოდ არის წარმოდგენილი თანამედროვე თეატრი, ჩვენს და საზღვარგარეთურ ქალაქებს, ჩვენი ქვეყნის ისტორიული წარსული.

თეატრისათვის, რა თქმა უნდა, გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს თანამედროვე თეატრიკოსს, რადგან ვერც ერთი თეატრი ვერ

ოარსებებს, წარმაცვებას ვერ მიიღწევს, ვერ წასწევს წინ საბჭოთა ხელმძღვანელებს, თუ მან არ ასახა ჩვენი ეპოქა, ჩვენი ქვეყნის სინამდვილე. ჩვენი დრამატურგიისა და თეატრის წინაშე განკვეთილი ამოყანა დგას — გვიჩვენოს ჩვენი მრავალფეროვანი მდებარეობის სინამდვილე, სოციალიზმის ეპოქის სიღრმე და სიძლიერე. მაგრამ სინამდვილის გადმოყვება შესაძლოა მხოლოდ ეპოქისათვის ციპოურად სახეობისა და ღრმა ხასიათების ჩვენებით, საბჭოთა ადამიანის სახის შექმნისას დრამატურგი მაშინ მოიპოვებს გამარჯვებას, თუ იგი ღრმად ჩანვდება თავისი გმირის ხელოვნურ სამყაროს, სინამდვილის სწორედ ასახვა ნიშნავს მოძებნო და გვიჩვენო ამ სინამდვილის ძირითადი, უმთავრესი, დაშახასიათებელი მოვლენები, გამოავლინოს მისი განვითარების წამყვანი ტენდენციები. ამისათვის კი საჭიროა უსაზღვროდ უსაზღვროდ, დიდი კულტურა. თუ დრამატურგს აკლია კულტურა, უსაზღვროდ, მსხვილობა, მისი წარწერები უშინაანსო, უფერული, მსხვილყვანი იქნება, მისი გმირები სქემატური, უსოციალური იქნებიან.

მიმდინარე წლის პირველი კვარტალის დადგმებს შორის ყურადღებას იპყრობს მ. ჯაფარიძის "ჩვენებულები", რომელიც რუსთაველის, ქუთაისის და ჭიკაბერიის თეატრებში დადგეს. ავტორმა დიდი სიძლიერით გვიჩვენა და თეატრებშიც დამაჯერებლად განახორციელეს სუვენამდე ის დიდი მონადურ-პოლიტიკური ფილოსოფია, რაც ჩვენმა ხალხმა გამოავლინა სამაშველო ომის წლებში, ამ უდიდესი გაჭირვების წლებში. ავტორმა მოგვცა გმირი ხალხის საბე, გვიჩვენა ხალხი, რომელიც ვაჟკაცურად იტანს ყოველგვარ გაჭირვებას, სჯიდა სამშობლოს გამარჯვებისა და მხარე არის ყოველგვარი მსხვერპლი გათლოს ჩვენი ქვეყნის გამარჯვებისათვის.

საერთო ყურადღება მიიპყრო მ. მრევლიშვილის ძინაშაშ
 "მეჯამა", რომელიც გარდა მარჯანიშვილის-თავადასა და დედა სომ-
 ხურმა თავადასა, ხოლო სემონის დამღვამდე და მომავალ სემონშიც
 კიდევ რამდენიმე-თავადი განახორციელებს ამ პიესის დადგმას.
 მ. მრევლიშვილმა ამ პიესაში-შესძლო და დიდი დამაჯერებლობით
 გვიჩვენა პინაფულისა და სამოგადრობრივის შეცაქება. მან იპოვა
 უარყოფითი სახის ახალი გამოვლინება, გვიჩვენა ახლის გამარჯვ-
 ბის დამაჯერებელი სურათი. მარჯანიშვილის თავადასა კარგი სპექტ-
 ცული შექმნა. აქვე უნდა აღვნიშნოთ, რომ სპექტაკლს მთლიანად
 ახასიათებს უანსამბლობა.

რაც შეეხება თავადას მემრე დადგმას / რ. თაბუკაშვილის
 " რას იცვლის ხალხი", უნდა პირდაპირ ვთქვათ, რომ დამდგმელ-
 მა დ. კოსტელიანმა სწორედ ვერ წაიკითხა პიესა. მან ხაზი გაუსვა
 ისეთ დეტალებს, წინა პლანზე წამოსწია ისეთი ადგილები, რომ
 სპექტაკლმა სხვა უღვინაობა მიიღო. რეჟისორმა ვერ შეძლო და ვერ
 ამხილა მნაავე საცირველ დამდგმელს ჩვენს ცრადიციების გამურღლება,
 რასაც მართლაც უნდა ვებრძოდით. ნაცურალიზმი შეიქნა ამ სპექტაკლ-
 ში და ამან დიდად დასწია ძინის მისი ემოციური ბემოქმედების
 ძალა.

დიდი ხნის ყელს შემდეგ გრიბოფოვის სახ. თავადასა გვადირსა
 ქართული პიესის ჩვენება. სამწუხაროდ ეს იყო არა თანამედროვე,
 ჩვენს სინამდვილის ამსახველი ნაწარმოები, არამედ კლასიკა^ა ა.
 ყანბეგის " ხევსბერი გოია". რაც შეეხება თანამედროვე თემა-
 ტიკას, ამ კვანცადში რნი სპექტაკლით იყო იგი წარმოდგენილი-

"პირველი გაბატონებული" და "უბედური შემთხვევა". ორივე სპექტაკლი სუსტია. ამასი და მნათვერა არა მარტო პიესები, არამედ თეატრიც, რომელმაც შეარჩია სუსტი პიესები და კიდევ უფრო სუსტად დაეგა ისინი.

მომანდ მაყურიბერთა ქართულმა თეატრმა გ. ნახუციანიშვილის უკვე აპრობირებულ საბავშვო კომედიათა "პატარა მეომრებთან" ერთად / ეს კომედია წინადაც წარმაცვებით მიღიოდა ამ თეატრში / გვიჩვენა გ. ბერძენიშვილის "კოჭლი მენისქვილი" და ამით ძლიერ გაგვაკვირვა. ამ პიესის მთავარი გმირი ბეჭთარი არ შეიძლება გაბედვს ჩვენი საყვარელი გმირი, რადგან კაცო, რომელიც ცყვობაში დათანხმდა მცირის ჯაშუშობას და ათი წელიწადი გიჟივით დაეხეცებოდა სოფელში, სანამ მცირის მიერ გამოგზავნილი ჯაშუში ჩამოვიდოდა, ვერ გახდება ახალგაზრდობის მისაბად გმირად. პიესა კარგად დაეგა თეატრმა, მაგრამ ვეჭვობ, რომ მას სარგებლობის მაგიერ ბიანოს მოყვანა შეუძლია.

ასევე უნდა ითქვას ე. გორგაძის პიესაზე "ნაცნობი სახეები", რომელიც ქუთაისის თეატრმა დაეგა. ამ პიესის მთავარი გმირია ახალგაზრდა, რომელმაც სახელმწიფო სასწავლებელი დაამთავრა და მაღარში გაგზავნეს სამუშაოდ. ყმანური ბუღიგნობს, არ მუშაობს, ყოყმობს. უცბად იგი გარდაიქმნება და ამდენხანს თუ ყველა დანძლავდა, ახლა ყველა თავს დასცრიდალებს და აქვებს. ამავდროულში მაღარში მოვიდა ორასზე მეტი ახალგაზრდა ბელსანი, რომლებიც კარგად მუშაობენ, მაგრამ მათ შესახებ აცხრონი არაფერს ვეუბნება. ბუღიგნის გმირად გამოყვანა ყუდი მაგალითია მაყურიბერისათვის. ამ სპექტაკლს დიდადი ახალგაზრდობა ესწრება ქუთაისის თეატრში,

მაგრამ ვფიქრობ თუაგრის ამ ახალგაზრდა მაცურებელისათვის თავისდაუ-
ნებურად ამ სპექტაკლით შიანი უფრო მოაქვს, ვიდრე სარგებლობა.

საყურადღებოა გ. ქეღაძის "განა ეს სიყვარულია?". ამ
პიესაში ყველა თუაგრში დიდი წარმატება მოიპოვა. ეს აიხსნება
თემის აქტუალობით / შვილის აღზრდის პრობლემა / და დრამატურგის
სწორე მიდგომით. ყმაწვილი, რომელიც ყუდმა წინემ და მამის უყურა-
ღებობაში ყარალობამდე მიიყვანა და რომელმაც მამასაც კი მოუნდომა
ქურაში გაძარცვა, პიესის ფინალში თუმცა გადარჩა, გამოსწორების
გზას დაადგა, მაგრამ გმირი არ გამხდარა, მას მაცურებელი ცაშით
არ შეხვდება, მისი ბედი ბევრ ახალგაზრდას, ბევრ მშობელს დააფიქ-
რებს. ამით აიხსნება პიესის წარმატება.

ერთი კვანცალის მიხედვით არ შეიძლება ვიმსჯელოთ მთელი სე-
ზონის შედეგებზე, " მოამბის" შემდგომ ნომერში ჩვენ შესაძლებლობა
გვექნება მეორე კვანცალთან ერთად შევაჯამოთ მთელი 1955-56 წლის
სეზონის შედეგები.

სტალინის 5. ხელგუროვის სახელობის სახელმწიფო

თვალრის სპექტაკლები

სტალინის 5. ხელგუროვის სახელობის სახელმწიფო თვალრის
 ათურლი წლების განმავლობაში ნაყოფიერი შემოქმედებითს მუშაობას
 ეწევა სამხრეთ ოსეთის მოსახლეობას შორის. თვალრი ორი დასისაგან
 შედგება; ოსური და ქართული. ორივე დასი სემონების განმავლობაში
 შეხმავლებიღებულად და ურთიერთ მგვობრულად მუშაობს. ერთი დასის
 წარმავება მეორისათვისაყ სასიხარულ მოვლენაა ხოლმე და პირი-
 ქით ერთ-ერთის შემოქმედებითი მარყბი საერთო გულისტკივილის ინვაფს
 ეს ორი დასი ერთ მთლიან, მგვობრულ კოლექტივს წარმოადგენს. ამ
 თვალრის მავურიებელიყ ასევე ურთიერთმკავაჟმინიებული ჰყავს. ორივე
 თვალრის წარმოდგენას ერთნაირის ინტერესით უყქერიან ოსი და ქარ-
 თურლი მავურიებლები. 5. სტალინისის ჟანთე საბოგადმოგბრილობას უყვანის
 თავისი თვალრი. თვალრი ამ სოყვარულს საშარტლიანად იშხახურიგბს
 იმ სერიობრული მუშაობის შედეგად, რომელსაყ ორივე დასი ეწევა. თვი-
 თურე დახში 18 მსახიობი შედის. ასეთი მყინერიყბოვანი დასიბაყ კი
 თვალრი საინტერესო დადგმებს აბორყვიღებს.

სტალინისის თვალრში ჩვენ ენახეთ ორი ქართული და ორი ოსური
 წარმოდგენა: გ. ქეღბაქიანის "განა ეს სოყვარულია?", ი. ვაკელიის
 "აპრაკუნე" / ქართული დასში/, გუბარევის და უსპენსკის "მრედე
 სარკეთა სამეფოში" და ღ. ტრავეის "ობლების დედა" / ოსური დასში/.
 ამ სპექტაკლების ნახით ჩვენ ერთი საერთო ღირსება დავინახეთ:
 მსახიობის დიდი სოყვარული თავისი საქმისადმი და თავდადებური
 შრომა. სწორედ ამ თვისების გამომახინებებენ ეს მყინერიყბოვანი
 დასები პიროფსიური სპექტაკლების ჩვენებას.

გ. ქვებქიანის თავისი პიესა "განა ეს სიყვარულია" ჩამოდენიძე ვაჩიანცხადა. აქვს. ერთ-ერთი პირველ ვაჩიანცხადგანი მიღის სტალინის ქართულ დასში. სპექტაკლის დაგება განხორციელებულია ჩგს. ხელ. დამს. მოღვაწის მ. შვიშვილიძის და ჩუქოსოვი გ.

პატივითი მითი. პიესა ძირითადად შეეხება შვილის აღზრდის საკითხს. ამბობთ ძირითადად, რადგანაც პიესაში სხვა შემავალი საკითხებიცაა. პიესის მოკლე შინაარსი ასეთია: საავტოროს დირექტორი აჩილი შვილებსადმი სიყვარულს იმაში ამტკიცებს, რომ მათ ღულისა და სხვა სიამოვნებას არ აკლებს, არასოდეს არ უჯანყდება. მამის ასეთმა საქმიანობამ ყუდად იმოქმედა ვაჟზე; იგი უწინაა და შვილები აღაშინი შეიქმნა; მივცმასნა საქვო საქმიანის ახალგაზრდას, გივის თავგასულმა იქამდე მივიდა, რომ მძახველობასაც არ თაკობს. მაგრამ პირველსავე ყდისას მარცხი განიცადა; საკუთარ მამას დაესხა თავს. ამის შემდეგ იგი მშობლების ოჯახში დიდად არ მოდის, არავინ იყის სად არის ან რას აკეთებს. ჩამდენიძე თავის შემდეგ შინ დაბრუნებული გივი უკვე თავის საქმიანობა ჩაბეჭდა და გამოსწორების გზას ადგას. ჩვენს მიერ მოყლილი შინაარსი შეეხება პიესის სწორედ ძირითად ამბის განვითარებას. პიესაში არის კიდევ სხვა პატივითი პატივით ამბები, რომელთაც სათანადო განვითარება არა აქვთ. ასეთია აჩილის რომანი ვილამ ექიმ ქალთან, რომლის გამო ოჯახს სტრუქტურა და პარტიკულად განიცხებას იმსახურებს. პიესაში ეს ხაზი სწორედ შვილებზე, უფრო მეტად ჩივილს აყენებს აჩილის პირველებს. იგი არა მარტო ბეჭედი ყურადღებით და მოჭინებით კი არ აფუჭებს შვილს, არამედ პირადად ყუე მაგალითს აძლევს შესანიშნავი მუშაობის ღალატით. ან კი ამის შემდეგ რა გასაკვირია, რომ პირადი რომანით განითუღ მამას ვერ მოეყარა შვილისათვის და იოდად მოჭინებით მოეხადა მშობლის ვალი.

პიესაში მოყვებულა ანტილიტ-ქალიშვილის მანანას და გივის თანაკლასურის-თენგიზის რომანი, რომელიც ბუნებრივ ყოღონად გვიჩვენებდა. ანუ აშ რომანს აქვს პიესაში განვითარება, მაშ რა საჭირო იყო ამის-მოყვანა? ვანა თენგიზი ამ რომანის განიშე, რომ ყოველმხრივ გივის გამოსწორებას ეს უფრო უანგარო არ იქნებოდა? ვანა ეს უფრო კეთილშობილ ახალგაზრდას არ წარმოგვიდგენდა, როგორც ნამდვილად ბუნებრივი არიან ჩვენს ახალგაზრდაში?

პიესაში არის ერთი უიღბლო რომანი: გივი უყვარს მის თანაკლასურს ელიკოს. იგი სულ უკან დასდევს გივის, უნდა მას უბედურება ააყვინოს, მაგრამ არაფერი გამოუდის და აბოჯდება სხვათა, ავტორმა არ დაგვიანებუთა ელიკოს გათხოვების აუცილებლობა და ამით ეს გმირი პიესაში სრულიად ბედმეცად აქცია.

ასევე, როგორც გმირი, ბედმეცადი პიესაში შიკრიკი პიპინი. უამისოდვე ძირითადი ამბის განვითარება ისევე წარმართება, როგორც ვხედავ პიესაში. მთი უმეცრეს სრულიად ბედმეცად მისი უიმედო რომანის ამბავი.

ასევე პიესაში ბედმეცადი გოგინძის მამიდა ქრისტინე. ამ გმირის განიშევი არაფერი შეიძლება.

ჩვენისა მხრით ყველა ეს ბედმეცადი ხატები და ბოგოლოტი გმირები სრულიად არაფერს არ აკეთებენ ძირითადი ამბის განვითარებისათვის და ამიტომ ისინი ბედმეცად მიგვაჩინა პიესაში.

გარდა ამისა ავტორს აქვს კიდევ სხვა რამეები სინამდვილისათვის შეუფერებელი და თითქმის მიუღებელი მომენტები: შილიყვის დედა-წინაყვი არამე თუ აპაციმირებს ბროწყობიდან გივის, არამედ ვხედავ ვხედავ ვხედავ ნუ წამოხვად ხვალ მოდი ასე აჯობებს საქმისათვის.

ასეთი რამ არ შეიძლება მოხდეს ყხოვრებაში; კანონის წარმოშობა-
 დგენიდან, ჩვენნი კანონნი არ აძლევენ ამის უფლებას.

ამ ნაკლების მიუხედავად პიესას აქვს დადებითი მხარეები. ეს ძირითადად იქმნის პიესის შთაქარ ამბის განვითარებაში. ავ-
 ტორმა კარგად გვიჩვენა თუ როგორ აფუჭებენ მშობლები შვილებს თა-
 ვიანთი გადაჭარბებული სიყვარულით. ასევე დამაჯერებლად დახატა
 ავტორმა უნებისყოფი ახალგაზრდის დასუფთვა და ფსკერის დასუფთვა.
 სამწუხაროდ ასევე კარგად ვერ შეესძლო მან მოეყვანა ამ გმირის გაჩ-
 დაქმნა / თვალნათლივ ვერ შეესძლო/. აჩვენა იქნის, რამ მოახდინა
 გივიმე ბრგვალენა და რა სიძინელების გადაღწევა მოუხდა ვიღი
 სიმახილი გვიგო. შილიყიის დილენანსო ამბობს გოდერძისთან ჩხუ-
 ბი მოუვიდომ, მაგრამ ეს ძალიან ყოფა. ასევე შეეყვანა ვიღენებინა
 პარსიული და კომპავშირული ორგანიზაციების ბრუნვა ადამიანის სწორ
 გზაზე დასაყვებლად. მის მიერ დახატული რიკომის მონიანი ნამ-
 დვილად გულისხმიერი ადამიანი. იგი ბრუნავს იმ ადამიანებში, რომ-
 ლებშიყ წაიფრინილეს და ყხოვრებასთან შქიეროდ აკავშირებს.

რაც შეეხება სპექტაკლს იგი, იგი სიყვარულითა და გულისხმი-
 რებითაა დადგმული. ყვარა როლი დათქვირებულად და სერიოზულად
 დაშუშავებული. დადგმვლებს ყდა არ დაუქალიათ, რომ ვიღენებინათ
 აქტუალური სპექტაკლი. მათმა ყდამ დადებითი ნაყოფი გამოიღო, ეს
 იქიდანაყ ჩანს, რომ მიყყდათ სპექტაკლებყ კი პარსიული სავსე
 იყო მავრებლებით.

გულთბილად და ადამიანურიად ანსახიერიებს აჩჩილის სახეს
 რესპ. დამს. აჩჩისული ირ. შეჩაშადიშვილი. იგი წარმოგვიდგენს
 ნამ მამას, რომელიყ აჩაქარის იშურიებს შვილისათვის. მთელ რიგ
 სყვინტში იგი დამაჯერებლად და სწორად გვიხატავს თავის გმირს.

მხოლოდ ვერ დავეთანხმებოთ ერთი სყენის გადაჭრამდე: ოჯახიდან სამუდამოდ წასვლისას რომ სვირის, ეს არ არის ხანობათიდან გამომდინარე: თუ ვინაგებოდა არ წავიფოდა და რაკი მიღის დასაწანიც არა უნდა პქონდესნა.

რბილ აღამიანური ხეჩებოთ დაგვიხაუბ თ. ღორაძემ წინის სახე. იგი ერთგული და მოსიყვარული მეუღლეა და სათუთი დედა. გასაკვირია, რომ ასეთი შესანიშნავი მეუღლის დატოვება გადასწყვიტვნიჩილმა. თ. ღორაძის მიერ ამგვანად დახატულმა წინომ სრულიად გაანადგურა არჩილის საქყოელი. მას აწავითარი გამართლება არა აქვს სპექტაკლში.

მსახ. რ. პილივა ყოყხაღმე გვიხაუბავს მანანას სახეს, იგი ქვეიანი და საზრისიანი გოგონაა. მართალია ძმა ძაღმე მს უყვარს, მგნამ მის დაღმართისაკენ დაქანებას ნათლად გრძნობს და ყდიღმბს მის შველას. კარგი იქნება თუ მსახიომბი მეფყველების ციქნიკამე იმუშავებს.

მსახ. ვ. ხაჩაღელმა სწონად დაგვიხაუბა ე.წ. "სვირნი ბიჭი!" რომელმაც ყველაფერი კეთილშობილი დაქვარვა და კარცის მოთამაშებებს დაუმეგობრდა. მსახიომბმა თავის გმინში ისე ნათლად დაგვიხაუბა მისი უარყოფითი უღისებები, რომ მსგავსი ახალგაზრდები გაამათრახა. ავტორმა მსახიომბს არ მისყა კონკრეტული გარემოება, რომელმაც გამოსწონა მისი გმინი და ამიტომაც ბოლო მოქმედებაში იგი ისეთი დამაჯერებელი არ არის თავის მაღალი შონაღის ქადაგებისას, როგორი მართალიყ არის ხორმე სხვა სყენებში.

დამწყებმა მსახიომბმა ნ. კობლავშიღელმა სათნო გოგონა წარმოგვიგონა ეღიკოს სახით, მაგნამ ბოლო მოქმედებაში სუსცია, რადგანაც

შინაგანად ვერ გაამართლა გათხოვების შემდეგ გოვის საბლში მოხვდა და მასთან შეხვედრა სწორად ვერ შეაფასა.

ყოყრათი პლაკატურითა თენგიში მსახ. ვ. დანბუაშვილის შესრუ-
ლებით / თუმცა არც ავტორია ამასი უყოფრელი/. ასევე მშრად აგო-
ცრფონს წააგავს გ. პატარიძის ვახცანგი.

გულისბშიგრი და უაღრესად ადამიანურითა რესპ. დამს. არცის-
ცის ი. ყბვირამშვილის შიერი განსახიერიებული რიკომის ბეივანი.

ძალიან საინცერიესო სახასიათო სახე შეეფშნა რესპ. დამს. არცისცმა ი. ცყეშალაძემ. შისი პიპინი დასამახსოვრებელია, მაგ-
რამ მიუხედავად ამისა ეს გმირი, რომ პიესაში არ იყოს არაფერი
დამავერება.

განსაკუთრებით უნდა აღვნიშნოთ რესპ. დამს. არცისცის ნუნუ
შაჭავარიანის შიერი განსახიერიებული რახმახის თოთქმის უსიცყვო
როლი. ეს იყო ნამდვილი გარდასახვა, რომელსაც კი მოახერხებს ადამ-
შიანი. ქაღმა გასაოყრად განსახიერია გაქნილი და გაიძვირა კარცის
მოთამაშე კაცი. ასევე მოსაწონი იყო ახმახის / კარცის მოთამაშის/
როლში ხეღ. დამს. მოლვანე შ. შიქმარიაშვილი.

მშრალი და შინაგანად ყარირელია მსახ. ვ. ბრეგვაძე მილიციის
ღეიფრანცის როლში.

დამაქერიებლად ვადმოგყვა გოფერიძი მსახიობმა გ. ქოქოფშმა.
შან ნათლად დაგვიხატვა რეჟენი ყხოვრების ბეღმეფი ადამიანი უყინს-
პეეცრიკო ახადგამრდა.

ძაღმე საინცერიესოდ ვადანწყვიტვა ხეღ. დამს. მოლვანე ც. გა-
გლოფშმა სპეეცრკლის მხაცვრული გაფონმება. მყირედი დეცადების შიყ-
ვლით წარმოადგენს სხვადასხვა ინცერიერიეს. მხოლოდ კარგი იქნებოდ

ორი უკანა ფარდა დაეხალება ჩათა სხვადასხვა სახეობის უკან მუსტად ვრთნაირი ხედი არ იძლეობდეს. სუსცია სპექტაკლის განათება. განათების სათანადო აპარატურის უქონლობა ხელს უშლის მხატვარს თავისი ჩანაფიქრის სათანადო გადმოწყობაში.

სპექტაკლში მხვაჯეო-ოგრაძნობა გმირის-ოსტაცობის სისუსტე. ეს კი ძირითადად იქედან გამომდინარეობს, რომ თვალის არა ყავს სპეციკალიტეტი ვრთმორი.

ოსური დრამის სპექტაკლი " მრუდე სარკეთა სამეფოში" საბავშვო წარმოდგენაა, პიესა წარმოდგენს ბლაპანს. ყველი და მოუსვენარი ოლია მოექყვება ბლაპანულ განვიმში; მას თავის უკან გადაიყვანს დიდი სარკე. ეს ადგილი არის მრუდე სარკეთა სამეფო, სადაც ყველაფერი უკუღმა მოჩანს. ოლია აქ დაღის თავის ორიველთან ვრთად, რომელსაც ამ ქვეყნის ჩვეულებრილსამებში პქვიო აიღო. ამ სამეფოში მეფობს ბორცული აბობო თავისი სასულიკი მინისცრივით არეძით და ომებმოვით. ვინც მოოსურევბს მართად სარკეში ჩახედვას და სინამდვილის დანახვას იგი ისჯება სიკვდილის კოშკიდან გადავდებით. ასეთი სასჯელი ვლის ვრთ ახალგაზრდა ყმანვილს ჩრამოვემს, რომელმაც ვაბედა და ვაკეთა სწორი სარკე. ოლია და აიღო დაეხმარებთან ორამოვემს და ათავისუფლებენ სიკვდილის კოშკიდან. ამ ქვეყნად ყოფნისას ოლიამ დაინახა ყველთავისი უარყოფითი თვისება და ვამოსწორებდა. თავის სახელში დაბრუნებული ოლია უკვე დიდად ვანსხვავედა თავისი თავისაგან.

ჩათა სპექტაკლისათვის ბლაპანული იერა მიყვა დამდგმელმა ჩევისორმა ჩესპ. დამს. არცისცმა ვ. კანისოვმა მიმართა მხატვრული ვაფორმების თავისებური ხერხს. ამაში მას დიდად დაეხმარა

მხალხური რესპ. ხელ. დაშ. მოღვაწე გავლეთი. მლაპრული ქალაქი
დახალხური ნათებადი ფრეზბით, რაყ მართალია გარკვეულ ფფექს
ქმნის, მაგრამ საბიანო იმით, რომ ამ ფრითა ფფექტურობისათვის
სყვნაბუ ბნელი და მსახიობების სახე და თვალეში არა რანს. შე-
სანიშნავი დეკორაცია სპექტაკლს ხელს უშლის იმითი, რომ მათი
ყვლა დიდ დროს მოთხოვს, რაყ აჭიანურებს წარმოდგენას.

სპექტაკლში მთავარ როლს ასრულებს რესპ. დაშ. არტ. ბ.
გავლეთა. მსახიობი ყვილობს გადმოგვეყვს ყვლქი და ადამიანთა
შემაწუხებელი ბავშვი. ხინხი, რომლითაყ იგი ამის გადმოყვამს
ყვილობს არყ თუ მთლიანად მისაღებია. იგი ყვილობს ენის წარლიქ-
ვითა და წიკონით განასახიყროს ბავშვი. ამის გამო მისი მეყვე-
ლება ფუქვინს ბმუილივით ისმის და მაყურებელს აღობიანებს. ბევრად
უყვთვის იქნებოდა მსახიობს მფდმეყვად არ ემრუნა ბავშვიბისათ-
ვის და ბუნებრივად ემეყვევლა.

უბრალდ ანსახიყრებს მის რჩეულს მსახიობი ბ. მედოვია,
იგი არ ყვილობს ბავშვი ათამაშოს და ამით ბევრად იგებს.

ასევე უბრალდ ადამიანურ ხინხებით ასრულებს სარკის მეფე-
ბელ სიმართლის მადიებელ, ახარგამჩნდა ირამოვემს მსახიობი გ.ბე-
კოვი.

საინფრეგსოდ და რივიონალურად ასრულებს მეფე აშბობს მსახ.
ს. მარვივი. თავისი ვმინის საშიბლარ შინაგან ბუნებას მსახიო-
ბმა მოყდებნა სათანადო გარეგნული გამობალხულება. უყნაურად დაკ-
ვარჩხნილი ფეხები და სასაყილო სახე.

მსახ. ո. ჯიკაევის ანგძი ძალბე მოძინავი და მყვირალაა. იგი რომ შევეყვებოდეს გმირის უფრო ღრმა გახსნას მას თავისთავად ჩამოშორდება ბერძენი მოძინაობაჲ და გაუმართლებელი ყვირილიჲ.

ამ მხრივ უფრო მოსაზრონია კობებმოგოს როღში რესპ.სა-ბარბო ანციისცი დ. შაშიოვი. მსახიობი სწორად და ღრმად ხსენის თავი-სი გმირის შინაგან ბუნებას, ამიტომაც მას მოძინაობებიჲ შესაფუ-რი აქვს გამოძებნილი.

სწორად ვადმოსყვიმა ანგძის, მშვენიერი მავრამ ბორცვ ასურს ვ. ვაგლოვა. დამაკმაყოფილებლენ-იყვენენ ვულკეთილი ისრე-ლას როღში მსახიობი ნ. ჩოჩიოვა და ანთმის როღში მსახიობი ვ. ციბილიოვი.

ყვირმონთისციურის გროცესკული საბე კანგად წარმოგვიდგინა რესპ. დამს. ანციისცმა გ. ვუბიოვა.

თუთ როღის უფრულობის გამო თავისი შესაძლებლობა ვერი დაგვანახვა რესპ. სახარბო ანციისცმა ნ. ჩაბიოვამ / ოლიას ბებია /.

განსაკუთრებული შთაბეჭდილება შოახდინა დ. ცუაევის დრამამ " ობღების დედა". რეჟისორმა გ. კაბისოვმა და მთელმა კოლექცივმა დრამის სწორი გახსნით დაუვინყარი სპექტაკლი წარ-მოგვიდგინა. იმხბვერპლა წერილი ყოღშვილის "რეპ." პაფრონი და-რიბი გღებო. დალუპურს სახეკარის მითვისება სურს მის ძმას კუ-ლაკ ამირხანს. ამ მიზნით იგი ცდილობს რძალი გაავდოს და ბავშვიბი მწყემსებად დაიყენოს. ამ საქმეში მას ეხმარება კულაკი მამიკო. ლარობსა და უშაშაკაცოდ დარჩენილ ოჯახს ეხმარებთან მასავით ლარობი, მავრამ პავლოსანი მეგობრები. ქვრივი ნყა ანავითარ

სამუშაოს ან თავიღობის ოჯახში ვი ბავშვებს საჭმელი უშოვს. ქმრის ქედებში დაკლული ბაჩის სამაგიეროდ რის ვაივაგლახით შეიძინა ძროხა და ისიც მამლის ბორცვების გამო გადასახადში წაართვის. მეშობლების და საბავშვო რეკლამისთვის აცემს დახმარებით ნუყა კვლეა გუდს ან იცეხს და დაუღალავად შრომობს. ბორცვმა მამლა და რძალმა პავლოსან ქალს ჩინქი მოსყუხეს რათა გაეგროთ ჩოგონი ვაჩის შემარსებელი. სასწრაფოვეთილი ქალი მდინარეში თავს იხრჩობს. სიმართლეს იძიებენ აცემს და ღარიბი ხალხი. მათ გაიგეს ამინხანის სიღვაყე, მაგრამ უკვე გვიან იყო.

ნუყას ჩოგი დრამაციული სახეა, რომელსაც დიდი ბოშოვანობით და ცუქცით ასრულებს ვ. გავლოვა. მსახიობმა დიდი დრამაციული სიძლიერით განასახიერა თინალი — ოჯახთან გამომხივება და თავის მოკვლის გადაწყვეტილების მიღება. ამ ჩოგით მსახიობმა თავისი უღამ ნიჭი და შინაგანი ძალა გვიჩვენა.

კარგები იყვნენ მისი შვილების ჩოგში მსახიობი ბ. მედოვა და მოსწავდეები ა. კაბისოვი და ა. გოგიჩიანი.

ღარიბი, მაგრამ კეთილშობილი გლეხის ცემბოლის ჩოგში თბილი და მართალი იყო ჩესპ. სახ. ანტონისი და მამოვა. დასამახსოვრებელი სახე შეექმნა მისი ცოლის კოსტინის ჩოგში ჩესპ. დამს. ანტონისმა ბ. გავლოვამ. ამ ჩოგში ჩვენ დავინახეთ დიდი და ამინიანი მსახიობი, რომელიც ნამდვილად განიცდის თავის გმირს.

განსაკუთრებული მახებჭიდილების მომხდენია თავისი უბნად ადამიანური შესრულებით ჩესპ. დამს. ანტონისი ს. ვამბავე. მისი ამინიანი ციპიური ბობოლა კულაკია, რომელიც აჩაყის ინტობს თუ მის გზას ჩოგონში ელოებოიან. მსახიობმა ძუნწი და ამინიანი მოძ-

ჩაობებოთ შვედეთი თურაღებინ ვანოში ჩამოძინა უსათუოდ დასა-
 მახსოვრებელი სახე.

ყოფათი ხელოვნურობის იერი დაქინავს რესპ, დაშს. ანცის-
 ცის ს. ჯაფრუას მიერ-ამირხანის-ყოლის-მარკოს განსახიერებლს.

სუსტი იყო ამირხანის გულკეთილი ქალიშვილის აბაუს როში
 ს. ნანიოვა.

მსახიობი კ. ჩორივეი ურავ მოსკოლს როში გვიხადას
 შებნარებელ და დაუნდობელ ბობლას. ერთი გვინდა უჩინოთ მსა-
 ბიობს: საჭირა უფრო სათუთად მოქცეს თავის ხმას და ყელს, იგი
 ბედეთი ძალას ატანს ყელს, რაც ხმას სიბობსაყ უვარგავს და საბ-
 ში სიმებს დაზიანების საშიშროებას უქმნის.

ქარგი იყო რეკლუქურად განწყობილი ახალგაზრდის ატრის
 როში რესპ. დაშს. ანცისცი ბ. ყხოვრებოვი. ქარგი იქნება თუ მსა-
 ბიობი სიბოღინასს ვაუფრთხილდებდა თავის საბში სიმებს და შვედური-
 ბელი ნოცების ზღვებით საფრთხეს არ შვეუქმნის მათ.

მეცად დასამახსოვრებელი სახე შექმნა მსახ. ს. მარგოევმა
 უღარიბესი გლეხის გაბეს როში. ყხოვრებისაგან განადგურებულ, მაგ-
 რამ პავროსანი კაცის ვადმოსაყვამად მსახიობმა უბნარო ხერხი იბმა-
 რა და ამოცმამაყ მისი გმინი ყოყხალი ადამიანი.

იგი შთაბეჭდილება მოახდინა გაბეს ყოლის ჭონკანა ბაბალის
 განსახიერებით რესპ. სახ. ანცისციმა ნ. ჩაბიოვამ, მსახიობმა შექ-
 მნა შესანიშნავი ხასიათი დაუკვირებელი და ენაჭარყალა, უქნარა
 დედაკაცისა.

შხაყვარმა ხელ. დაშს. მოღვანე ც. ვაგლოევმა ქარგად ვააფორმა
 სპექტაკლი. მან შეხძლი მოყვა შთის თერობში მიკუნჭული ღარიბი
 სოფლის ხრული შთაბეჭდილება. მაყურებელი დეკონაყიას რყვა უყქინის.

გრიძნობს თუ რა საფრთხილო და უმოსაველთა ამ სოფლის მინა. ვლენებინს ერთმანეთში მიდგმულთა პაყარა ბინიანი ქვის სახლებინს ვეჟინით მხაყვანიშა მოგვეყა მდინდარი ამინხანის თეთრად ვაქათ-ქათაბული ოთახებინ, რბილი ხავერდებითა და ხალიჩებით, ასეთი დამაჟინებელი დეკორაციის ვეჟინით ამ ნიჭიერ მხაყვანის არ შიე-ფინება უკანა დარდა, რომელიც არ წარმოადგენს პინსპექტივულ ვაგ-რძელებას სყენაბე დადგმული დეკორაციისას. ამ სპექტაკლში მხაყ-ვანიშა შესძლო სყენის ჟინოვანი ვანათება. თუმცა აქაც იგრიძნობა სათანადო ამარაყურის სიღარიბე. ასევე ვარვად შიეინივება მხაყვანის გმინთა კოსტუმებინ. ერთად-ერთი, რაც ძალიან თვალსა სჭინს ეს ვაბლავთ ამინხანის ღობაფინის ნითელი რობა.

რეგნს მიერ ჩამოთვლილ სპექტაკლებში სყადინინის კ. ხეთა-გუროვის საბ. თვალნი ვეველინება რეგონს სერინობული კოდექტივი, რომელსაც უფლება აქვს ემსახუროს საბჭოთა ადამიანების სულიერი აღმზინის საქმეს.

პოლიო ირეთელი

დაბადების 80 და გარდაცვალების 25 წლისთავის აღნიშვნასთან დაკავშირებით.

ყნობილი მწერალი და საზოგადო მოღვაწე პოლიო ირეთელი — კალანდაძე ეკუთვნობდა ქართულ დემოკრატიულ მწერალთა იმ ჯგუფს, რომლისთვისაც ლიტერატურა წარმოადგენდა შეფისძროინდელი სოციალური უკუღმართობისა და ბოროტების მამხილებელ ბასრ იარაღს, ხაღბში რევოლუციური თვითყნობიერების შეფანის იარაღს. იგი ვაბდეულად იმადღებდა ხმას ანსებულ წყობილების წინააღმდეგ, როგორც მწერალი, მოღვაწე, მოქალაქე.

პ. ირეთელი სემინარიის სკამიდანვე ჩაება ჩავრული კლასების ვანთავსუფლებსათვის სამართლიან ბრძოლაში. თარგმნიდა და აწიყვლებდა ანალივალურ წიგნებს, წერდა პროკლამაციებს, მონაწილეობდა ანალივალურ წიგნებში. შეუპოვარი, აქტიური რევოლუციონერი პ. კალანდაძე ვერ ასყდა შეფის მთავრობის დევნას. 1901 წელს იგი დააპატიმრეს და ერთი წლის პატიმრობის შემდეგ ვადასახლებული იქნა ირკუცსკის ვუბერნიის სოფ. ირეთში. პ. კალანდაძემ ფეფელონიმად ამ შორეული ყიბბირის სოფლის სახელი აირჩია და 1903 წლიდან თავის მხაფრულ წაწარმოებებს პოლიო ირეთელის სახელით აქვეყნებდა.

ვერს რეწირსიებმა, ვერს 1905 წლის რევოლუციის დამარყხებამ ვერ ვასყებეს მისი მუკიყე რწმენა მუშათა კლასის საბოლოო ვამარჯვებისა. ირეთელი მთელი სიყოყბლის მანძილზე თავდებებით იბრძოდა მწრომელი ხაღბის კეთილდღეობსათვის "... უკან

დახევა შეუძლებელია, უნდა გავსწოთ ნინი ნინი ან სიკვდილი ან
 გამარჯვება! ასეთი იყო პ. ირეთელის მინამსი, მისი ლიტერატურუ-
 რი შ გმირების მონღეობა.

პ. ირეთელის მოღვაწეობა მეცად მრავალტვირთვანი იყო. იგი
 წერდა მოთხრობებს, პიესებს, სატირა— შარტიებს. იყო სხვადასხვა
 დროს ჩამოყენილი ურინარის რედაქტორი. მან პირველმა თარგმნა ქარ-
 თულ ენაზე დიდი რუსი მწერლის ე. ცოლსკოის რომანი "ადრეობა"
 / დაიბეჭდა 1904 წ. /. თარგმნიდა რუსულყიური შინაარსის ბროშუ-
 რებს.

განსაკუთრებით ნაყოფიერი იყო პ. ირეთელი, როგორც დრამატურგი,
 მის კალამს ეკუთვნის მთელი რიგი პიესები. 1905 წლის რეპორტაჟის
 დამარცხების შემდეგ გააფთრებული რეაქციის დროს, იგი აქვეყნებს
 თავის შესანიშნავ პიესას " დამარცხებულნი". ეს პიესა წლებიც მა-
 ნძილზე წარმატებით იდგმებოდა ჩვენს თეატრებში. სარგებლობდა დი-
 დი პოპულარობით, განსაკუთრებით კი მუშათა წრეებში. საქართველოს
 თოქტშის ყველა კუთხეში იდგმებოდა იგი. პიესა რეაქციის მძვინვარე
 წლებში ხარბს მოუნღებდა იანალი ან დაყვარა და დიდი, გადამწყვე-
 ტი ბრძოლისათვის დარამბულიყო, აღვიძებდა ხარბში გამარჯვების რწმე-
 ნას. ეს იყო პირველი პიესა ქართულ დრამატურგიაში, რომელიც მუშათა
 კლასის ყბოვრებას ასახავდა. პიესა გამოიჩინევა მძაფრი კონფლიქტით,
 დამაჯრებელი ყბოვრებისეული საბეგბით, და რაც მთავარია, მებრძოლი
 რეკომისტური იდგით.

ანარეველებრივი წარმატება ხედა მთელი რიგი წლებიც მან-
 ძილზე პოლო ირეთელის მიერ ე. ნინოშვილის მოთხრობების მიხედვით

დაწვინილ პიესებს - " სოფლის გმირებს" / - " ჩვენი ქვეყნის
 რაინდის" მიხედვით / და " ქრისტეონებს" / ამავე სახელწოდების
 მოთხრობის მიხედვით /, განსაკუთრებით კი უკანასკნელს. რასა-
 კვირველია, ეს წარმადება ჩვენი ვამოჩენილი ბედღეცრისთვის ე. ნი-
 ნოშვილის მაღალენიჭიერებას უნდა მივანეროთ, მაგრამ უნდა აღი-
 ნიშნოს ინსუენირების ავტორის დიდი დრამატურგიული მსჯელობაჲ,
 რის წყალობითაჲ ამ პიესებმა შეინარჩუნეს ორიგინალის დანი გა-
 მოშსახველობითი უნარი და მხატვრული ძალა.

ნაყოფიერი და საინტერესოა პ. ირეთელი, როგორც პრეზიციოსი.
 პ. ირეთელი თავის მოთხრობებში " მღვის ნიაჲ", "საბედისწერი
 გზით", " აზარელის ლამეს", " მღერის ისაკი", "სარკმელი",
 " ყალთვარა" დედა", " მოღალატე", " გმინვა", "პირველი სიყვარული",
 " მკვლეელი", " ორი მანისი" და სხვ. სადაც და ყოყბლად, მხატვრუ-
 ლად დაშაჯიერებლად ვაქმედებთ მშრომელი ფენების დუბჭირ ყბოჲ-
 რებას. ^{მწერალი} ყბილობს ღრმად რაგვაბედოს ადამიანის სულები, ვადაგვიშა-
 ლოს მისი შინაგანი ბუნება. მისი მოთხრობების მთავარი გმირები
 მოჩაღერი სიფაქიზით, მწიობრივი სიმტკიცით, ღრმა მოქალაქეობრივი
 შეგნებითა და მეზნობლი სულებით გამოირჩევიან. ისინი ვერ უნიგდე-
 ბიან არსებულ წყობილებას და აქციურ მეზნობლთა რიგებში დგებიან.

ირეთელის მოთხრობის გმირები ხშირად ცრავიკულად ამაჲრი-
 ბენ თავიანთ ყბოჲრებას, უსამართლობის მსხვერპლი ხდებიან, მაგ-
 რამ ამ გმირების ბედო ხომ ათასებს რამმადეა უსამართლობისა და
 რაგვრის წინააღმდეგ საბრძოლველად!

საქართველოში საბჭოთა ბელისუფლებების დამყარების შემდეგ უ.

ირეთელის შემოქმედებას კიდევ უფრო დიდი გასაქანი მიიყა. 1924 წელს მან უჩინად " მნათობში" გამოაქვეყნა შესანიშნავი მოთხრობა " ბღვის ნიავი", რომელშიც შევხო 26 კომისიის ვმინურ თავდადებას.

მიმდინარე წელს შესრულდა უ. ირეთელის დაბადების / 1876 წ. / 80 წ. და განდაყვალების / 1931 წ. / 25 წელი. ამ თარიღების აღსანიშნავად 16 მაისს საქართველოს საბჭოთა მწერლების კავშირის პრეზიდიუმმა და საქართველოს თეატრალურმა საზოგადოებამ გამართეს საღამო.

საღამო შესავალი სიტყვით გახსნა მწერალმა შალვა აფხაიძემ, რომელიც მოკლედ შევხო უ. ირეთელის ლიტერატურულ მოღვაწეობასა და ბიოგრაფიას და ბოლოს სთქვა: - ის უინყ აბღოს იყნობდა უ. ირეთელს, მის ადამიანურ ღირსებებს, არ შეიძლებოდა არ მოხიბღუღიყო მისი თავანთანობით, იშუიათი თავმდაბღობით, მოკრძაღებღობითა და იმ უშუაღო ურთიღრთობით, რომელსაც იგი ამყარებდა კაღმის ამხანაგებთან. ამ სახით ყოყბღობს უ. ირეთელი ღღესაც ჩვენს შორის, მის თანამღღეროღათა ხსოვნაში.

ად. ბურთიკაშვიღმა თავის მოხსენებაში " უ. ირეთელის ყხოვრება და შემოქმედება" - იღაპარაკა ირეთელის ყხოვრების მეღვად საინტეღრესო მომენტებზე, ვრყღად გააშუღა მისი მრავაღღეროღანი ღღეღრატურული მეღკივღეროღბა. 1925 წელს, - სთქვა მოხსენების დასასრულს მან - თბიღისში რუსთავეღის საბ. თეატრში უ. ირეთელს ქართვეღმა საბჭოთა საზოგადოებრიღობამ გაღაუხბაღა სამწერღო მოღვაწეობის 25 წღის აღსანიშნავი იუბიღღე. თავის მიმართვაში საიუბიღღეო

კომიტეტი აღნიშნავდა: იმ მრავალ მოღვაწეთა შორის, რომელნიც სიცყულო, საქმით თუ მწიგნობის საშუალებით ემსახურებოდნენ ხალხის გამოძებნა-ღებასა და გათვითცნობიერებას, ღირსეული ღვაწლი აქვს შეუდანილი, საქართველოს სინამდვილეში, ჩვენს დამსახურებულ მწიგნაღს პოლიო ირეთელს, რომელიც 25 წელია, რაც სამწიგნო ასპარეზზე გულწრფელად მოღვაწეობს. მას უკვე მია ყიბე, ყიმბზნი, პირადი ყხოვრების სიმწარე, ბედმოკლეობა, მაგრამ არასოდეს არ გადაუბეფეობა დანიშნული მიზნისათვის და დღემდე ეწევა თავის სვეტი ქაშანს მშრომელი ხალხის საკეთილდღეოდ". ჩვენ კი, - სთქვა ა. ბურთოკაშვილმა - პ. ირეთელის ვარდაყვარების 25 წლის თავზე გვინდა ვთქვათ, რომ ხალხს არასოდეს არ დავიწყებებს იმ პირს, რომელნიც თავიანთ ყხოვრებას მის საკეთილდღეოდ წარმართავენ. პოლიო ირეთელიც ხომ ასეთ ადამიანთა რიგებში ეკუთვნოდა და ჩვენს უდიდესი მადლიერების გრძობით ვიგონებთ უანგარო მწიგნაღსა და ადამიანს, რომლის გულიც ქვეყნის საკეთილდღეოდ დუთქავდა.

"ახალგაზრდობაში ქართული თეატრის მოკარნახე ვიყავი, - სთქვა თავის მოგონებაში პოეტმა - აკადემიკოსმა ი. გრიშაშვილმა - და პ. ირეთელის პიესებშიც მისუფრონიდა, მითამაშნია კიდევ "ქრისტიანება" და "დამარყვებულნი". პ. ირეთელი იყო ავრეთე იუმონის-ყული ქანრის მწიგნარი, რომელიც თავუნა, ეშმაკი და სხვ. დიდი ვასა-ვადი ქონდა ვამეთში მის პადარა დელიყრონებს იმ დროის ჭირვარამზე დანიერილებს. ერთხელ ახოსპირელმა ვამართა საღამო მუბალაშვილის სახლში. იქ ირეთელიც იღებდა მონაწილეობას. ისე თამაშდო დაპარაკობდა მაშინდელი წყობილების წინააღმდეგ, რომ სყენამე "გოროდოლო" ამოვარდა და ეძებდა. ჩვენ, რასაკვირველია, ირეთელი გადაპარეთ.

მწერალმა რ. კარანდაძემ თავის სიტყვაში განაცხადა, როგორც ყველა დემოკრატიული მწერლის, ასევე პ. ირეთელისა და ჭ. ლომთა-თაძის მწერლურ სტილში გვხობდავს და ჩვენნი დროსთვისაც ინარჩუნებებს აქტუალობას ანტიური იდეოლოგიისადმი უანგარობა და თავდა-დება. პ. ირეთელის მოთხრობებში გაისმის ძლიერი მორალური მნიშვნე-ლიანი ძაბვი, რაც სიყვარულსა და ვაშდოვობას ანიჭებს ამ მოთხრობებს. პ: ირეთელის საკმაოდ დიდი ადამიანური ბოლოაქოთა სავსებით ეშ-ბება შიხ მწერლურ ბოლოაქოთას, შიხ სტილს, ამიტომ პ. ირეთელის შემოქმედებას, მოღვაწეობას პირადად ჩემი და ჩემი თაობის ბევრი ადამიანის სულიერი ფორმირებაში დიდი წვლილი აქვს შეტანილი.

მწერალმა რ. ქორქიამ მოგონა ის დიდი რელი, რომელიც შეას-რულა პიესა " დამარცხებულმა" ახალი თაობისა და პირადად შიხ სუ-ლიერი ჩამოყალიბებასა და მომავალი გზების დაგეგმვაში. მაშინ პ. ირეთელს არ ვიცნობდი, შევთხვე კლასის მონათე ვიყავი ქ. ფოთში, რუსა პირველად ვნახე, სწავა მომართებთან ერთად, პიესა " დამარცხებულნი" ჩვენს თვალწინ გაიკარა რეაქციის თარღში, რომელიც მოქვეა 1905 წლის რევოლუციის დამარცხებას. ამ პიესის ნახვამდე ვიყო, რომ კამაკებმა ვადასწვებს სოფლები, ვადასწვავდნენ ქ. ფოთსაც, ნიკო ნიკოლაძეს რომ არ ვადაინჩინა. ვიყო, რომ ქალაქგანეთ ახალგაზ-რდა შუშის გვამი ხაში დღე ეკიდა ჩამოუხსნილად. ნავსადგურში ხში-რად ვნახულობდით შუშებს, რომლებიც მარგანიყს ემორებოდნენ გორით, მაგრამ არ ვიყო, რომ უთანხმოება არსებობდა მათს და მექანხნებებს შორის. და აი, რუსა ვნახეთ " დამარცხებულნი", ჩვენ ბევრი ჩამ ვიგრიძნით და ვავიკვთ. პ. ირეთელმა " დამარცხებულნი" უნდა თა-ვის პიესას, მაგრამ ამ " დამარცხებულმა" დიდ ვამარჯვებას შეუ-წყობილი.

ჩვენ მსახიობებს ყოველთვის გვახადისებოდა **პ. ირეთელიძე** -
 პიესებში მონაწილეობა, - სთქვა ჩესპუბლიკის სახარხო აჩივისცმა
 ბ. გომელიანი, - ეს ~~იქნებოდა~~ **„ღამაჩხებულნი“**, **„ქრისტე“** და
„სოფლის გმირები“. ჩაგვან მისი პერსონაჟები იყვნენ **ჩაბუნიანი**
 და **სისხლბოროტი** სავსე ადამიანები. ვიცი, პიესებისა და მსახი-
 ბი გავხედობდი, ავლადრის მუშათა-თავის სყენის მოყვანივ ვიყავი.
 ეს დრამატული, წინ მუშაობდა ყოფ. ქ. ანაქსიანის თავისი მენ-
 ბაში. წინს წყნითა უმრავლესობას **ჟანკა-ქრისტე** და სცამბის
 მუშები შეადგენდა. ბევრი მათგანი ჩაქუციის დროს აჩაღვალენ მუშა-
 მბასაც ენოდა. ბ წინ ყოველთვის ხიამოვნივით სვამდა ისეთ პიე-
 სებს, რომლებიც კარგად ასახავდა მუშათა ყბოვნივასა და ბრძოლას.
 ჩოყა წინს გამგეობამ **პ. ირეთელიძე** პიესა **„ღამაჩხებულნი“** მო-
 ცნა და წავიკითხეთ, აღწრთვანებულნი დაწრით პიესის ჩავოლუქოური
 სულისკვთობით, ჩვალენი პერსონაჟებითა და დრამატუბით. მთავარ
 ჩოლებს - ნიკო ბერიძეშვილისა და დავით ბაღდანიძეს - ასრულებდენ
 ნიქოური სყენის მოყვანივნი - ლვან ბაღაშვილი და გიგო გელიკური-
 შვილი. მე ვანო ბერიძეშვილის ჩოლს ვასრულებდი. ეს ჩოლი თავისი
 დრამატული მგომარეობით მეცად სავასუბის მგებლო იყო. ამ პიესის
 ყოველი დარგმისას თავისი სავსე იყო მუშებით და მოქმედების მსვლე-
 ლობის დროს ხშირად ვანისმოდა ჩვოლუქოური მქდახილები: **„ძინს**
თვითმყრობელობა“ **„გაუმარჯოს თავისუფლებას“** და სხვ. ერთ-
 ერთი ნაჩმოგვინის დროს **პ. ირეთელიძე** თვითონ მემოვიდა მსახიობთა
 სავიწარეშობით და ყველას ხელი ჩამოაჩთვა, მე კი, ჩოვოჩ ყველაზე
 უნყროსს, ვადამებვი და მავოყა. ჩემ სიხარულს საბლვანი აჩა
 შქონდა. იშვიათმა, გულწრფელმა, მომხიბლავმა ადამიანმა

პ. ირთელმა ჩემს მუხსიერებაში დასცოვა წარუშლელი შთაბეჭდილება.

გულთბილი საინტერესო მოგონებებზე-გამოვიდნენ აგრეთვე პ. ირეთელის თანამედროვენი - ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწე პიროვ. ვ. ფაღავა, ვ. ყაბაღვი და მუშა-პოეტი ს. ბიძისთაველი.

სიყვავები წარმოთქვას ჟურნ. "ხელოვნებას" რედაქტორმა მ. ვგაძემ და პ. ირეთელის მშობლიური სოფლის ბიძისთავის მშრომელთა წარმომადგენელმა პედაგოგმა შერი ყხოიძემ.

სალამის დასასრულს გაიმართა დიდი კონსერტი - უ. თბილისის თეატრებისა და საქართვლოს ფილარმონიის მსახიობთა მონაწილეობით.

როგორც წინსუღეში, აგრეთვე წინსუღესაჲ საქართველთს თეაქრადურნი
 სამოგადოებაჲ დაართო მომსახურებას უნუგს რესპუბლიკის ყვარა კულტ-
 -სახელებს და სასოფლო კლებებს იმათ თვითმოქმედ წინებოს მუშაო-
 ბაში. სოსტრემატურად აგზავნის ადგილებზე საკმაოდ გამოყვირ ბელ-
 -ჯანთ: დრამატურგებს, კრიტიკოსებს, თეატრმყოფეთ, რეჟისორებს,
 მხატვრებს, კომპოზიტორებს, ქორეოგრაფებს, ხალხურ საგუნდო სიმღე-
 -რების გამოყვირ ბელმძღვანელებს და ბელმუნების დარგის სხვა სპე-
 -ციალისტებს თვითმოქმედ წინებოს მუშაობის შესამოწმებლად და კონ-
 -სულტრედასტრების გასახეჯად. მათვე ევადებათ, როგორც თვითმოქმედ წინის
 წეჯრებთან, აგრეთვე კულტსახელების და სასოფლო კლებების აქტივთან
 ჩაატარონ მთელი რიგი მოხსენებებო ბელმუნების სხვადასხვა საკო-
 -ბებზე და წინის წეჯრებს შინაქტივკულადეჲ დაეხმარონ შემოქმედებოთ
 მუშაობაში.

ერთ-ერთი ასეთი ბრიგადეა: ბელმუნების დამსახურებულ მოღვაწე
 რეჟისორ ნიკო ვოძიაშვილის, კომპოზიტორ ვლ. კურტიდის და ქორეოგრაფ
 მიხეილ მუბაშიკელის შემადგენლობით ა/წ. 26 აპრილს თეატრადური სა-
 -მოგადოებას სამეცნიერო შემოქმედებოთი განყოფილებაში ვანიგზავნა
 დმანისის, თეთრიწყაროს და ბორნისის ჩაოონებში სარაოონო კულტსა-
 -ხელების და სასოფლო კლებებთან ანსებულ თვითმოქმედ წინების მუშაო-
 -ბის გასახეწობად და დახმარების აღმოსაჩენად.

დმანისის სარაოონო კულტსახელებო ბრიგადეამ შეამოწმა სა-
 -სულტო ორკესტრის, რუსული დრამატული და ქორეოგრაფიული თვითმოქმედ
 წინების მუშაობა.

სამივე თვითმოქმედ წიგნებს შვიდადგენლობას ბრიგადის წევრებს შორის წაუკითხეს მოხსენებები თემებში : პირველი — "თვითმოქმედ მომღერალთა წიგნ და მისი მნიშვნელობა", მეორე — "რეჟისორის მუშაობა თვითმოქმედ დრამაში" და მესამე — "ქართული ხალხური ყვავების რეპერტუარი".

იგივე გამოკვლევებში ბრიგადის წევრები სანიჰონო კულტურის განვითარების რიგის სასოფლო კლუბების და ქობსამკითხველთა ხელმძღვანელთა სემინარები.

გარდა მოხსენებებისა ქორეოგრაფმა მის. შუბაშიძემ ქორეოგრაფიული წიგნი "ქართული და დასუფთავება და დახვეწა" "მოდერნი" ყვავა და უჩვენა ყვავა — "სამიას" მოგვირთი ედემენციები. რუსულ დრამაში ა. ჩეხოვის პიესა "ოპიდიუს" მონაწილეთ რეჟისორი ნიკოლოზ გოძიასვილი დაგვიჩინა პიესაში მოყვანილ გმირთა სახეების დახვეწება და დაუგვიჩინა მიმანსყვანიები. ასევე კომპოზიტორმა ვლ. კურციკომ ჩაატარა საუბარი სასულე ორკესტრის ხელმძღვანელთან აშ. ნონიკაშვილთან ბეგოვიანთა მუსიკალური ინსტრუმენტების თვისებებში და სხვა.

ასეთივე მუშაობა ჩაატარა თეატრალური სამოვადეობის მიერ მივლინებულმა თეატრი წყაროს სანიჰონო კულტურის, ასურეთის სასოფლო კლუბის, ბორნისის სანიჰონო კულტურის და ბორნისის რიგის სულაინის სახელობის კომპოზიტორების კლუბთან არსებულ თვითმოქმედ წიგნებში.

ბევრთა აღნიშნულ ღვაწლებით ბრიგადამ ჩაატარა აგრეთვე შემდეგი მუშაობა:

თეატრი წყაროს სანიჰონო კულტურის განვითარების მიზნით ჩატარდა რუსული დრამატული ნიგის სემინარები წინ რეჟისორმა ნიკოლოზ გოძიასვილმა

მონანიერთ ყველას გრიშები გაუკეთა და ნარქარევთ ჩააფარა მოკლე კონსულტაციის გრიშის შესახებ, ხოლო ბოლნისის საჩინოთა კლუბთან არსებულ თვითმოქმედ დრამატის რეპერტუარში / შილიერის პიესა " ძალათ ექიმი" დაეგმა წინის ხელმძღვანელის წინა რთველიაშვილის / ყველას ყალბულად მისცა შენიშვნები და გაამოწმებინა მთლიანი მოქმედება რის შედეგადაც დაუგეგმა მიმანსყენები. ქორეოგრაფმა მიხეილ შუბაშვილმა ასურეთის მომღერალ მოყვავაფეთა წიგნი, რომელსაც ხელმძღვანელობს მკერველიშვილი ფაფუნა ყვავა "ფინსული" მთლიანად და ჩაუფარა პირველი გაკვეთილი ქორეოგრაფიულ წინის მუშაობისა. ასეთი ბოლნისის კულტურისთან არსებულ მოყვავაფეთა წიგნი, რომელსაც ხელმძღვანელობს ქორეოგრაფ-ტოპონიძე შინაბი, დაბეჭდა ყვავა " ქართული დაქუჩი".

უნდა აღინიშნოს ამრიგ ბრიგადის წევრებისა იმის შესახებ, რომ მემოდი აღნიშნულ სამივე ჩინოვის, ჩოგონის საჩინოთა, ავრეთვე სასოფლო საკომპოზიციური კლუბებთან არსებულ თვითმოქმედ წიგნების მუშაობა არა ევას დაბად დონეზე, არამედ პირიქით: მოვიდით წიგნი-ბი, ჩოგონებიც არიან დმანისის და თეთრი წყაროს რუსული, ხოლო ბოლნისის ქართული დრამატები. ასურეთის და ბოლნისის მომღერალ-მოყვავაფეთა თვითმოქმედი წიგნი, ავრეთვე დმანისის სასული რეპერტუარის

მოყვება ერთმორქმედი წიგნები, აგრეთვე დმანისის
სასულიერი ორკესტრის წიგნ სათანადო სიმალდებზე გვანან და
მათი მუშაობა შრომისთვის მინდის საბუნთსაყ იძლევა.

სამივე რაიონში წიგნ ნეგრები ვუდმოგვიწოდო იხმენ-
დნენ მოხსენება საუბრებს და სათანადო შეკითხვებსაყ იძლე-
დნენ. ბოლოში და დმანისში მეცად საინტერესო და ცხოველი
გასაუბრებაყ კი ვაიშადა, რის შესაძლებლობა არ აღმოჩნდა
თეთრი წყაროს რაიონში.

ყველა რაიონის კულტურის და სასოფლო კლებების
და მათთან არსებულ თვითმორქმედი წიგნების ხელმძღვანელებმა
მადლობა გადაუხადეს თეატრალური სამოგადრობას ასეთი ღონის-
ძობის რადარებისათვის და ვამოსთქვას სურვილი იმის შესახებ,
რომ ხშირად იგზავნებოდნენ ასეთი ბრიგადები.

საქართველოს თეატრალური სამოგადროებაში

როგორც ყნობილია საქართველოს თეატრალური სამოგადროება თავისი მრავალწილობით ხერს უწყობს ქართული თეატრალური ხელოვნების განვითარებას, მის ბრძას და აგრეთვე მის პოპულარიზაციას მშრომელთა ფართო მასებში.

1956 წლის პირველი და მეორე კვარტალში სამოგადროებას ჩატარებული აქვს მრავალი საინსტრუქტო ღონისძიება. ასე მავალითად: 16 იანვარს სამოგადროებამ რუსთაველის თეატრთან ერთად ამავე თეატრში მოაწყობა მავურ ცხელთა კონფერენცია, რომელსაც ესწრებოდნენ თბილისის ინსტრუქტორების, ფაბრიკა-ქარხნების, წარმოება-დანესებულებებისა და ფართო სამოგადროების წარმომადგენლები.

კონფერენციაზე, რომელიც შესავალი სიტყვით ვახსნა ხელოვნების სამმართველოს უფროსმა ამბ. ვ. კუპრავამ, თბილისის თეატრების 1955 წელსა და 1956 წლის პირველი ნახევრის სემინში განხორციელებული სპექტაკლების შესახებ. მოხსენება წაკითხა ამბ. ბეს. უღუნცმა.

კონფერენციაზე სიტყვებით ვამოვიდინე: დოკ. ნ. ყიასაშვილი / საბ. უნივერსიტეტი/, ინჟ. ვ. ბობროვი / კინოვის საბ. ქარხანა/, ს. ვინიშანი / მე-87 საბ. სკოლა/, მ. მალისურაძე / სტალინის საბ. ორთქლ.ვაგ.შემკ. ქარხანა/, ს. გურგენაშვილი / საორთქლმავლო დეპო/, ვ. დანელია / მავურ-კამერლის კომბინატი/, დოკ. ი. შინგელია / უცხო ენათა ინსტრუქტორი/, მ. ბაღდასარივა / საცრიკოვავო კომბინატი/, ვ. გორგობიანი / ცრამევა-ცროლეობუსების სამმართველო/ ვ. კალაძე / აბრეშუბ-საქსოვი ფაბრიკა/, ანუვაძე / მოოვრცინსტრუქტორი/ და სხვ. რომელთაც აღნიშნეს, რა თბილისის თეატრების მიღწევები ამავე დროს მიუთითეს მოკვირთ მათ მიერ შემჩინებულ წაკოვანებებზე.

იანვარიშივე ჩაატარდა სრულიად-რუსეთის თვალწარღმის სამოგადროვ-
ბის საბჭოს მე-2 პრეზიუმის, რომელიმედაც განხილულ იქნა ფრიალ აქ-
ტუალური საკითხები თვალწარღმისა, დრამატურგისა და ავრეტვე რეჟისო-
რის შესახებ. საქ. თვალწარღმის სამოგადროვბამ ამ პრეზიუმის მიხა-
ვრისა თვალწარღმის წარმომადგენლები: სსრ კავშირის საბ. ანტისტრუქტურის
ანჟანარის, რესპ. საბ. ანტისტრუქტურის შალვა დარბანი და ალ. თა-
ყალიშვილი და რეჟ. მიხ. გოგიშვილი.

აღნიშნული პრეზიუმის შედეგების შესახებ ამხ. ალ. თა-
ყალიშვილი და მიხ. გოგიშვილი საანვარში მოხსენებამ
წაკითხვის საქ. თვალწარღმის სამოგადროვბის აქტივობა, ხოლო ამის შემ-
დეგ იგივე მოხსენებამ წაკითხულ იქნა აბილიის თითქმის ყველა
თვალწარღმის და ავრეტვე მოგვირთ პერიოდიული თვალწარღმის კოლექტივობისა.
ალ. თაყალიშვილი კითხულობდა მოხსენებას თემაზე: " რეჟისურა სრუ-
ლიად- რუსეთის თვალწარღმის სამოგადროვბის საბჭოს მე-2 პრეზიუმის",
ხოლო მოხსენება თემაზე: " დრამატურგისა სრულიად რუსეთის თვალწარ-
ღმის სამოგადროვბის საბჭოს მე-2 პრეზიუმის" - რეჟ. მიხ. გოგიშვილი.

ამავე პერიოდში სამოგადროვბამ ჩაატარა ხელმძღვანელების დამს.
მოღვაწის გ. ლენინაშვილის რეჟისობა - " მსახიობის შემოქმედების
ეღვიმეები" / მუსიკალური კომპილიის თვალწარღმის ხელ. დამს. მოღვა-
წის ხ. ჭელიძის რეჟისობა - " კოლექტივური მანერის მუშაობა თან-
მედროვე პიესებზე" / რუსთაველის საბ. თვალწარღმის ხელ. დამს. მოლ-
ვანის ანრ. ჩხარტიშვილის რეჟისობა - " რეჟისორის მუშაობა სპექ-
ტაკლის შექმნაზე" / ქუთაისის, ბათუმისა და გორის თვალწარღმის
და სხვ.

ელსპექტაკლის ყოველივე სამოგადროვბამ მნიშვნელოვან კავშირთან ერთად
განხილდა მანერის მუშაობის საბ. თვალწარღმის სპექტაკლი მიხ. მრეველი-

შვილის - "ნუგაზი". დისპუტზე შესავალი სიტყვა წარმოსთქვა აშხ.
 შ. აფხაიძემ. აღნიშნული სპექტაკლის შესახებ მოხსენებით გა-
 მოვიდა აშხ. ბესარიონ ჟღენცი. სიტყვებით გამოვიდნენ: ხელ.
 დამს. მოღვაწე, პირო. აკ. ფალავა, დრამატურგები: ი. ვაკელი,
 ს. მთვარაძე, ვრ. ბენძენიშვილი, მ. ჩიკავაძე, თეატრმყოფნი
 ვლ. კვიციანი, დოკ. გ. ყიყიშვილი, მწერლები - ს. ჭილაია, რ.
 ქორქია და თვით ავტორი მის. მრევლიშვილი.

ვინდა ამისა საქართველოს თეატრალურმა სამოგადროებამ
 სომხეთის თეატრალური სამოგადროებასთან ერთად მოაწყოს დისპუტი
 თბილისის სომხური თეატრის შეიმოქმედებითი მუშაობის შესახებ. საქ.
 თეატრალური სამოგადროების ბრიგადაში შევიდნენ აშხ. დ. ჩხეიძე,
 ვ. ბუხნიკაშვილი, აღ. ბურთიკაშვილი, რ. ქორქია და ს. ავრიანი,
 ხოლო სომხეთის თეატრალური სამოგადროებიდან - კრიტიკოსი დ. ახვი-
 დიანი, თეატრმყოფნი დ. ხალათიანი, დოკ. ს. რიზაველი და რეჟერ-
 ცკომის წარმომადგენელი აშხ. ვ. ბაბაიანი. ბრიგადა 4 სპექტაკლის -
 "სამედი", "სომხეთის მთებში", "კამო" და მის. მრევლიშვილის
 "ნუგაზი"-ს საფუძვლებზე განიხილა მთლიანად თეატრის შეიმოქმე-
 დებითი მუშაობა და დასახა ღონისძიებანი თეატრის მუშაობის გა-
 საუმჯობესებლად.

სამოგადროებამ ამავე ხნის განმავლობაში შეიმოქმედებოთ ბრი-
 ვადები შიავლინა ჩოგონი პეჩორაჟიულ თეატრებში- სომხეთში /ხელ.
 დამს. მოღვაწეები შ. ვ. კიდასონიძე, აჩრ. ჩხარციშვილი და კრი-
 ტიკოსი ბ. თათანიშვილი/, ფოთში - / ჩეხპ. დამს. ანტ. თ. ბაქ-
 რაძე, მხატვარი აღ. თევზაძე და რეჟ. აღ. ალექსიშვილი/, სვალ-
 ნიში - / ხელ. დამს. მოღვაწე ვ. ლენინაშვილი, თეატრმყოფნი

9. დავითაძე და ალ. თევზაძე/, ჭიათურაში -/ ჩ. ქორქია, ბ. თა-
 თაროშვილი და შიხ. გივიმყრელი/, თერავეში - / შაღვა დადიანი,
 ჩესპ. დაშს. აჩუ. ი. ურუძე და თვალმყრელი ე. დოლონაძე/, ისე
 ჩაითხურეო კულტურის სახელებში თვითმოქმედი წიგნების მიმართ - გა-
 ჩეუბანში / ჩესპ. სახ. აჩუ. ვ. დარისპანაშვილი, თვალმყრელი
 9. ჩინჩაღაძე და ქორეოგრაფი მიხ. შუბაშიკელი/, ბორნისში -
 / ხელ. დაშს. მოღვაწე ნ. ვოძიაშვილი/, ჭიათურასა და სარხვირში -
 / მ. ალექსაშვილი, 9. ჩინჩაღაძე და მ. შუბაშიკელი/, თერავეში
 / თვალმყრელი ჩ. სოსორი და მ. შუბაშიკელი/, ბორნისში, დმა-
 ნისში და თეთრწყაროში / ნ. ვოძიაშვილი, კომპ. 9. კურცილი და მ.
 შუბაშიკელი/.

ასეთივე მომსახურება ვაუწია სამოვაროებაში თბილისის წარ-
 მოებების და დაბრიკა-ქარხნების კლებუბთან აჩსებურ თვითმოქმედი
 წიგნებს - სავრიკოლაჟო კომბინაციის / ხელ. დაშს. მოღვაწე ე. ყიყაგი/,
 სარითქმავლო დეპოს ჩეჟ. 9. კობელი/ და სხვ.

ამავ უჩროდში სამოვაროებაში ჩაავარა შემოქმედებითა სალა-
 მოებო ჩოგორე თბილისის, ისე უჩროფერილი თვალმყრების მსახიომებისა
 და ხელმწეების მოღვაწეებისა - ნ. შამაყაშვილისა / მომხს. ე.
 ჩხვიძე/, ი. აბაკელიასი / მომხს. ჩესპ. დაშს. აჩუ. ბ. ვაშჩიკელი/,
 9. ვავლოშვილის, მ. უღენცისა და გ. სიხარუძისა / მომჩრ. შაყ.
 ქართული თვალმყრ., მომხს. ჩ. ქორქია/, 9. კახნიაშვილისა / გომში,
 მომხს. მ. კილსანიძე/, ს. ისაბეკოვისა / მომხს. ე. დარისპანა-
 შვილი/, ვ. იოსელიანისა / მომხს. ს. ვერსამია/, ს. სულთანოშვი-
 ლისა / მომხს. ვ. ბუხნიკაშვილი/, ჩესპ. დაშს. აჩუ. 9. ჩხვიკვაძისა

/ ქუთაისში, მომხს. შალვა დადიანი/, ი. ვიგოშვილისა მომხს. ალ.
 ბურთოქვაშვილი/, ალ. კიჩუკიაძისა / მომხს. ანჩ. ჩხარციშვილი/,
 გ. მესხიაშვილისა / მომხს. ვ. კობჯი/, გ. ვბრალიძისა / ფოთში,
 მომხს. თეაფრემყორნე გ. ბაჩალიძე/, რესპ. დამს. ანც. თამარ თვა-
 ლიაშვილისა / მომხს. ჩ. ქორქია/, რესპ. დამს. ანც. ვლ. ჩხიჯილისა
 / მომხს. შ. მესხი/, ნ. ხუთისიაშვილი - ასტვასტვაროვისა -
 / თელავში, მომხს. ალ. ვაფიასვი/, რესპ. დამს. ანც. ალ. ივანიკო-
 ვისა/ თელავში, მომხს. ს. გერსამია/ და რესპ. დამს. ანც. მიხ.
 ვაშაძისა / ჭიათურაში მომხს. ჩ. ქორქია/. რესპ. დამსახურებულნი
 ანციისციის თინათონ / თიკო/ ღვინიაშვილისა / ქუთაისში მომხს.
 დავ. ჩხვიცი/.

სამოვადიოებამ მოაწყო აგრეთვე ხსოვნისადმი მიძღვნილი სალა-
 მოები ძველი საბერძნეთის დიდ კომედიოვრადის ანისტოქანეს -
 უცხოეთთან კულტურული ურთიერთობის საქ. სამოვადიოებასთან ერთად
 სალამოვი შესავალი სიყვეა წარმოსთქვა ხელ. დამს. მოღვაწე, სვლი-
 ნური პრემიის დაურეაღმა დრამატურგმა სანდრო შანშიაშვილმა. მოხ-
 სენება ანისტოქანეს უცხოელებისა და შემოქმედების შესახებ წაკითხა
 პირო. აკ. ფალავამ. სამოვადიოებამ ხსოვნის სალამო მიუძღვნა ავ-
 რეთვე მწერალ პოლო ჩრეთელს. სალამო: ჩააღარი^ბ მწერალთა კავშირ-
 თან ერთად / მომხს. ალ. ბურთოქვაშვილი/.

საქ. თეაფრადურმა სამოვადიოებამ სომხეთის თეაფრადური სამო-
 ვადიოებასთან ერთად თბილისში, ბელოვების მუშაკთა სახლში მოაწყო
 საქ. სსრ და სომხეთის სსრ სახალხო ანციისციის იხაკ აღიხანიანის

ბსოენისადმი : - შიძღვნილი სალამო მისი ვარდაყვარებიდან
| მ წლისთავის შესწრეების ვამო სალამოზე შესავალი სიტყვა
წარმოსთქვა შაღვა დაღიანმა, მომხს. ა. ჰაირაპეტყიანი/.

20 მაისს ხაქართელოს თეატრალურმა სამოვადრობამ
დღეობის მწეწადთა პანთეონში ხაბეომოდ ვახსნა ჩესპ. საბ.
არტისტის შაღვა ლამბაშიძის ძეგლი. მიტყინვზე სიტყვეები წარ-
მოთქვეს - შაღვა დაღიანმა, აკაკი ვასაძემ და ჩ. ქორქიამ.

მიხეილ ვაშაძის შემოქმედებით

სალამი

1956 წლის 11 ივნისს საქართველოს თეატრალურმა სამოგადროებამ აკაკი წერეთლის სახელობის ჭიათურის სახელმწიფო თეატრში, მოაწყო ჩრესპუბლიკის და მსახურებულ არცისუფის მიხეილ ვაშაძის შემოქმედებითი სალამი.

სალამი შესავალი სიტყვით გახსნა საქ. კ.პ. ჭიათურის საქალაქო კომიტეტის ავტოდაყიისა და პროპაგანდის განყოფილების გამგემ ვლ. შუკაკიძემ, რის შემდეგაც მოხსენება თქვა: " მიხეილ ვაშაძის შემოქმედება" წაიკითხა მწიგნობი - როდონ ქორქიამ. მომხსენებელი ვრცლად შეეხო მ. ვაშაძის შემოქმედებას და აღნიშნა, რომ მიხეილ ვაშაძე იმ მსახიობთა პლეადის ეკუთვნის, რომელთა ვაზნაშიც და სულიერი ღირსება მთლიანად საბჭოთა დროს ეკუთვნის. ეს მეორე თაობა საბჭოთა მსახიობებისა, ეს თაობა საბჭოთა უბიძგებში გაიზარდა საბჭოთა თეატრის შეგებარდა, საბჭოთა მაყურებლის მსახურია და ერთსა და იმავე დროს მისი აღმზრდელი, მისთვის სხვა ინტერესები უცხია, თუ არა საბჭოთა მაყურებლის ინტერესები. ამ თაობის შემოქმედებითი ბოლოდრო მთლიანად საბჭოურია.

ამხ. რ. ქორქიას მოხსენების შემდეგ მიხეილ ვაშაძეს გულ-თბილად მიესალმნენ: თეატრის სახელთ ჩრესპუბლიკის ხელოვნების დამსახურებულ მოღვაწე ჩრესპუბლიკის - ს. ყაშია, საბჭოთა დრო მუშაკთა პირობა მუშაკთა კავშირების სახელთ ამხ. ვამყრელიძე, ამხ. მ. ვაშაძეს მიუხაღმინე ავრეთვე დენონის სახელობის მადაროდან, სტალინის

სახელობის, კავანოვიჩის შალაროვიძიდან მესამე და მეოთხე სა-
შუალო სკოლების სახელით ქაღაქის საბჭო, საქართველოს თვალწინა-
ღუნი სამოგადროება, უხუცესი მსახიობი რესპ. დამს. ანტონსვი გ.
ნუყუბიძე და სხვ.

დასასრულ მიხვილ ვაშაძის მონაწილეობით წარმოდგენილი
იქნა წანყვეფები ჭიათურის თვალწინის დადგმებიდან.